

YHTEISKUNNALLISTEN
YRITYSTEN OSAAMISKESKUS

LOPPURAPORTTI

YHTEISKUNNALLISTEN
YRITYSTEN
OSAAMISKESKUS

*Hankkeen omistaja: Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry
Hankepäällikkö: Katja Anoschkin
Hankkeen ohjaus: työmarkkinaneuvos Tuija
Oivo, työ- ja elinkeinoministeriö
Hankeaika: 10/2021–12/2023*

TIIVISTELMÄ

Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksen perustaminen ja toiminnan käynnistäminen -hanke (VN/16844/2021) toteutettiin 7.10.2021–31.12.2023. Hankkeen taustalla oli pääministeri **Sanna Marinin** hallituksen keväällä 2021 hyväksymä yhteiskunnallisten yritysten strategia. Strategian toimeenpanon varmistamiseksi Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskukselle (YYO) myönnettiin kolmen miljoonan euron valtionavustus. Hanke oli osa Työkykyohjelmaa ja sitä ohjasi työ- ja elinkeinoministeriö. Osaamiskeskus toimi kuuden organisaation verkostomaisena yhteishankkeena, jota koordinoi Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry. Muut toteuttajat olivat Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy, Kuntoutussäätiö sr, Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry, Silta-Valmennusyhdistys ry ja Vates-säätiö sr.

Hankkeen rahoituspäätöksessä osaamiskeskukselle määriteltyjä tehtäviä toteutettiin kahdeksassa eri työpaketissa. Kullekin työpaketille oli määritelty erilliset tulostavoitteet ja niiden toteutumista kuvaavat mittarit. Tulosten toteutuminen on kuvattu yksityiskohtaisesti luvussa 5. Myönnetystä valtionavustuksesta käytettiin 2,93 miljoonaa euroa.

Hanke eteni 21.2.2023 päivitetyn toimintasuunnitelman mukaisesti ja hankkeen rahoituspäätöksessä esitetyt, tavoitteena olleet tulokset saavutettiin. Hankkeessa käynnistettiin valtakunnalliset yhteiskunnallisten yritysten erityispiirteisiin keskittyneet neuvonta- ja ohjauspalvelut ja rakennettiin niille toimintamalli. Lisäksi koulutettiin laajasti yritysneuvojia ja asiantuntijoita yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta sekä edistettiin yhteiskunnallisen yritystoiminnan YAMK-tutkinnon toteuttamista.

Osaamiskeskuksen toiminnalla kasvatettiin yritysten ja aloittavien yrittäjien liiketoiminta-, rahoitus- ja vaikuttavuusosaamista sekä selvitettiin yhteiskunnallisten yritysten ja yhteiskunnallisten innovaatioiden rahoituksen ja kaupallistamisen pullonkauloja.

Osaamiskeskus keräsi, arvioi ja levitti osatyökykyisten työllistämisen toimintamalleja. Laajan sidosryhmätyön ja viestinnän avulla kasvatettiin yhteiskunnallisten yritysten tunnettuutta. Osaamiskeskukselle rakennettiin yhtenäinen brändi ja sivusto, joka toimii kontaktipisteenä ja tietopankkina potentiaalisille yrittäjille, toimiville yrityksille ja muille sidosryhmille. Sivustolle on tuotettu kattavasti tietoa yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta, heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistämistä sekä yhteiskunnallisista innovaatioista.

Vuosien 2021–2023 aikana osaamiskeskuksessa työskenteli noin 40 henkilöä, joista kaksi päätoimisesti ja loput osa-aikaisesti noin 10–60 prosentin työpanoksella. Projektipäällikkönä toimi ARVO ry:n kehitysjohtaja **Katja Anoschkin**. Hankkeen ohjauksesta vastasi työ- ja elinkeinoministeriön työmarkkinaneuvos **Tuija Oivo**.

Osaamiskeskuksen toiminnan juurruttaminen jatkuu ESR+-rahoitteisessa Yhteiskunnallisten yritysten liiketoimintaedellytysten parantaminen -koordinaatiohankkeessa vuosina 2023–2027. Ajankohtaista tietoa osaamiskeskuksen toiminnasta löytyy osoitteesta www.yyo.fi.

Sisällys

1	Tausta	5
1.1	Yhtymäkohdat EU-ohjelmiin sekä kansallisiin kehittämistoimiin ja hankkeisiin	6
1.2	Yhteiskunnallisten yritysten erityispiirteet ja toimintaympäristöhaasteet	7
1.3	Yhteiskunnallisten yritysten strategia	8
2	Toteutus	9
3	Hankkeen muutostavoitteet ja tulokset	11
3.1	Muutostavoite: Uusien yhteiskunnallisten yritysten määrän ja liiketoiminnan sekä positiivisten yhteiskunnallisten vaikutusten lisääntyminen	12
3.2	Muutostavoite: Toimenpiteisiin osallistuneiden yhteiskunnallisten yritysten osaaminen ja kyvykkyydet ovat lisääntyneet	12
3.3	Muutostavoite: Osatyökykyisten työllistämisen ja osaamisen kehittämisen vaikuttavat toimintamallit ovat levinneet uusien yhteiskunnallisten yritysten käyttöön	13
3.4	Muutostavoite: Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tunnettuus ja houkuttelevuus yhdistys- ja yrityskentässä sekä opiskelijoiden keskuudessa on lisääntynyt	13
3.5	Muutostavoite: Yhteiskunnallinen yritystoiminta tunnetaan julkisessa palvelujärjestelmässä ja yrityskoulutuksessa laajasti ja virheelliset käsitykset ovat vähentyneet	14
3.6	Muutostavoite: Yritysneuvojen ja koulutusorganisaatioiden osaaminen yhteiskunnallisten yritysten erityispiirteistä on lisääntynyt ja edellytykset yhteiskunnallisen yritystoiminnan edistämiseen ovat vahvistuneet	15
3.7	Muutostavoite: Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimuksen tekemisen ja kehittämisen edellytykset ovat vahvistuneet	16
4	Taloussuunnitelma ja toteutuneet kustannukset	17
5	Työpaketit	20
5.1	Neuvonta ja ohjaus -työpaketin tulokset	21
5.2	Sosiaaliset innovaatiot -työpaketin tulokset	24
5.3	Hautomo- ja kiihdyttämötoiminnan työpaketin tulokset	25
5.4	Tutkimus ja opetus -työpaketin tulokset	28
5.5	Data ja tiedonkeruu -työpaketin tulokset	30
5.6	Osatyökykyisten työllistäminen -työpaketin tulokset	31
5.7	Viestinnän ja sidosryhmätyön työpaketin tulokset	32
5.8	Hankehallinto	36
6	Hankkeen kokemukset ja opit	37
7	Yhteenveto ja jatkotoimet	40
8	Lähteet	43
9	Liitteet	45

1

Tausta

Yhteiskunnallisia yrityksiä on kaikissa Euroopan maissa, ja ne ovat tärkeä osa yhteisötaloutta. Yhteiskunnallisilla yrityksillä tarkoitetaan yrityksiä, joiden liiketoiminnan ensisijainen tavoite on yhteiskunnallinen. Ne käyttävät yli 50 prosenttia voitostaan tai ylijäämästään yhteiskunnallisen päämääränsä toteuttamiseen. Yhteiskunnalliset yritykset voivat toimia millä tahansa toimialalla ja ne voivat olla osakeyhtiön lisäksi esimerkiksi osuuskuntia tai liiketoimintaa harjoittavia säätiöitä tai yhdistyksiä.

Yhteiskunnalliset yritykset on tunnistettu Suomen ja Euroopan tasolla tärkeäksi tavaksi:

- edistää sosiaalista ja ekologista kestävyyttä
- edistää osatyökykyisten työllistämistä
- vastata työelämän murrokseen
- edistää sosiaali- ja terveyspalvelutuotannon monipuolistamista
- edistää maaseudun elinvoimaisuutta, asukkaiden hyvinvointia ja vastata palveluiden kysyntään
- tuottaa ja kehittää sosiaalisia innovaatioita

Vuonna 2020 valmistuneen yhteiskunnallisten yritysten toimintaympäristöanalyysin mukaan (Kostilainen 2020) Suomessa oli 1 700 yhteiskunnallista yritystä ja niiden yhteenlaskettu liikevaihto oli noin 5,8 miljardia euroa. Työpaikkoja yhteiskunnallisissa yrityksissä oli yli 50 000.

Yhteiskunnallinen yrittäjyys ja vaikuttavuusperusteinen liiketoiminta kiinnostavat yhä useampaa uutta yritystä käynnistävää tahoja. Työn merkityksellisyys koetaan yhä tärkeämmäksi ja nähdään, että yhteiskunnallisiin haasteisiin voidaan vastata yritystoiminnan keinoin. Potentiaalia on erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluissa, kiertotaloudessa sekä hyvinvointia edistävissä palveluissa. On myös arvioitu, että maaseudun yhteisöllisen yhteiskunnallisen yritystoiminnan ja sen palvelutarjonnan

kysyntä tulee kasvamaan (TEM Yhteiskunnallisten yritysten strategia 2021:41).

1.1 Yhtymäkohdat EU-ohjelmiin sekä kansallisiin kehittämistöimiin ja hankkeisiin

Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskusella on paljon yhtymäkohtia EU:n ohjelmiin sekä kansallisiin kehittämistöimiin ja -hankkeisiin. EU:n tasolla Yhteisötalouden toimintasuunnitelma (Social Economy Action Plan 2021) sisältää koko EU-alueen toimenpiteitä yhteisötalouden ja yhteiskunnallisten yritysten toimintaedellytysten edistämiseen.

Marinin hallitusohjelman tavoitteena oli järjestöjen roolin vahvistaminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä sekä niiden palvelujen tuottamisen turvaaminen. Hallitusohjelmassa nostettiin esiin osuuskuntamuotoisen liiketoiminnan edistäminen. Yhteiskunnallinen yritystoiminta mainittiin myös keinona tasa-arvoisten työmarkkinoiden rakentamiseen ja työllisyysasteen nostamiseen.

Yhteiskunnallisten yritysten potentiaali työllisyyden edistäjänä, sosiaalisten innovaatioiden kasvualustana sekä yhteiskunnallisten pulmien ratkaisijana on tunnistettu laajalti. Yhteiskunnallisilla yrityksillä on ollut keskeinen asema EU:n uuden rakennerahastokauden Suomen ohjelmaehdotuksessa (TEM 2021).

Yhteiskunnallista yritystoimintaa ja yritysten asemaa on kehitetty pitkäjänteisesti 90-luvulta alkaen. EU:n politiikkaohjelmat ja rakennerahastohankkeet ovat olleet kehitystyön kannalta merkittäviä. 90-luvulla valtavirtaan nousi osuuskuntamuotoinen toiminta. Toisella rakennerahastokaudella 2000-luvun alkuvuosina säädettiin laki sosiaalisista yrityksistä (2003) ja erilaisia kokeiluja käynnistettiin laajasti ympäri Suomen. Kolmannella rakennerahastokaudella

(2007–2013) osatyökykyisten työllistäminen ja työhön integrointi sekä uudelleenkäyttö ja ilmastotavoitteiden edistäminen nousivat yhteiskunnallisen yritystoiminnan keskiöön.

Vuonna 2020 valmistui kansallinen julkisten hankintojen strategia. Yksi strategian tahtotiloista on sosiaalisesti kestävien hankintojen edistäminen. Kun yhteiskunnallisten yritysten tunnettuus kasvaa, paranee myös niiden asema hankintakilpailussa.

Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskusten toiminta oli osa Työkykyohjelmaa (2019–2023). Ohjelman tavoitteena oli purkaa osatyökykyisten työllistämisen esteitä ja kehittää osatyökykyisten työkyvyn tuen palveluita.

1.2 Yhteiskunnallisten yritysten erityispiirteet ja toimintaympäristöhaasteet

Yhteiskunnallisilla yrityksillä on sellaisia erityispiirteitä tai -tarpeita, joita ei tunnisteta tai tunnusteta yleisissä yritystoimintaa tukevissa strategioissa sen paremmin kuin julkisissa yritys- ja työllisyyspalveluissakaan.

Toimintaympäristöön liittyviä haasteita Kostilaisen (2020) mukaan ovat:

- Yhteiskunnallisten yritysten liiketoimintamallin erityispiirteisiin erikoistuneita neuvonta- ja ohjauspalveluita ei ole riittävästi saatavilla eikä työvoima- ja yrityspalvelujärjestelmällä ole riittävästi tietoa näistä erityispiirteistä.
- Liiketoiminta-, vaikuttavuus- ja rahoitusosaamisen puutteet hidastavat ja haittaavat yhteiskunnallisten yritysten liiketoiminnan kehittymistä.
- Yhteiskunnallisten yritysten liiketoimintamallin tunnettuus on heikkoa.
- Kasvua rajoittavat ymmärryksen puute yhteiskunnallisten yritysten erityispiirteistä ja yritysten tuottamasta yhteiskunnallisesta arvosta.
- Rahoituksellista tukea on vaikea löytää, koska useimmat rahoitusvälineet on luotu tavanomaista liiketoimintaa varten tai voittoa tavoittelemattomille yhdistyksille.
- Tilastoihin perustuvaa tietoa yhteiskunnallisista yrityksistä on vaikeaa saada.
- Suomalaisissa korkeakouluissa ja yliopistoissa ei ole yhteiskunnalliseen yritystoimintaan liittyviä tutkimus- ja koulutusohjelmia tai professuureja, tutkimukseen perustuvaa tietoa yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta ja sen vaikutuksista on vähän eikä yrityskasvatuksessa huomioida yhteiskunnallisten yritysten liiketoimintamallia.
- Yhteiskunnallisten yritysten pääsyä markkinoille voitaisiin edistää ottamalla aiempaa laajemmin käyttöön innovatiivisia ja vaikutusperusteisia hankintoja.

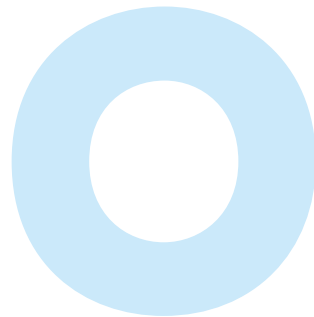
1.3 Yhteiskunnallisten yritysten strategia

Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskusten toiminta on tukenut yhteiskunnallisten yritysten strategian toimeenpanoa. Strategian mukaan yhteiskunnallisten yritysten toimintaedellytyksiä voidaan vahvistaa:

- parantamalla toimintamallin näkyvyyttä ja tunnettuutta
- edistämällä vastuullista ja vaikutusperusteista liiketoimintaosaamista
- skaalaamalla ja juurruttamalla yhteiskunnallisten yritysten sosiaalisia innovaatioita
- lisäämällä osatyökykyisten ja muiden vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä
- systematisoimalla tilastointia ja datankeruuta sekä lisäämällä ja hyödyntämällä tutkimustoimintaa
- kehittämällä uusia vaikuttavuusperusteisia rahoitusmalleja

Osaamiskeskus asetti hankkeelle pitkän aikavälin muutostavoitteita, jotka edistivät edellä mainittuja osa-alueita. Muutostavoitteissa eteneminen on kuvattu tarkemmin luvussa 3.

Tilastotietoa yhteiskunnallisista yrityksistä on vaikeaa saada.

2

Toteutus

Hankkeen ensisijainen tarkoitus oli kehittää ja käynnistää valtakunnalliset neuvonta- ja ohjauspalvelut sekä rakentaa verkostomaisesti toimivat asiantuntijapalvelut yhteiskunnallisen yritystoiminnan toimintaedellytysten vahvistamiseksi.

Hankkeessa tehtiin uudenlaista verkostoyhteistyötä.

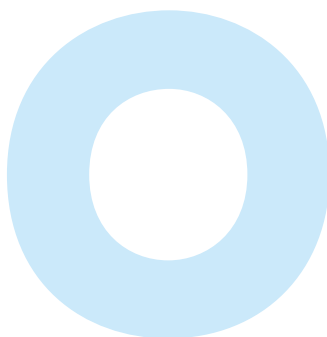
Hanke toteutettiin uudenlaisena verkostoyhteistyönä kuuden kumppaniorganisaation voimin. Hanketta koordinoi Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry. Muut toteuttajat olivat Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy, Kuntoutussäätiö sr, Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry, Silta-Valmennusyhdistys ry ja Vates-säätiö sr. Hanke organisoitiin kahdeksaan työpakettiin. Työpaketit järjestivät ja aikatauluttivat toimintansa työpaketin vastuuhenkilön johdolla.

Työpakettien vastuuhenkilöt vastasivat työpaketin tarkennetusta toimintasuunnitelmasta, aikataulusta ja niille varatun budjetin käyttämisestä toimintasuunnitelman mukaisesti. Työpakettien vastuulliset organisaatiot raportoivat hankekoordinaattorille etenemisestä.

Työpakettien vastuuhenkilöiden tapaamisissa seurattiin yhdessä hankkeen toimenpiteiden edistymistä ja arvioitiin niiden tuloksellisuutta. Toimintasuunnitelmaa päivitettiin arvioinnin pohjalta laajemmin kerran hankkeen aikana ja päivitys hyväksyttiin hankkeen ohjausryhmässä maaliskuussa 2023.

Osaamiskeskuksen verkoston johtamisen periaatteina olivat läpinäkyvyys, kannustavuus, muutostyky, jaettu johtajuus sekä itseohjautuvuus. Konsortion yhteistyö perustui yhteisille toimintaperiaatteille, joihin jokainen konsortion jäsen sitoutui.

Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry vastasi hankkeen kokonaisuuden johtamisesta. Työpakettien ja organisaatioiden vastuuhenkilöt vastasivat sekä työpakettien tuloksellisuudesta että konsortioikumppaneiden taloudesta.

3

Hankkeen
muutostavoitteet
ja tulokset

3.1 Muutostavoite: Uusien yhteiskunnallisten yritysten määrän ja liiketoiminnan sekä positiivisten yhteiskunnallisten vaikutusten lisääntyminen

Hankkeen aikana tavoitetta edistettiin käynnistämällä yhteiskunnallisille yrityksille suunnatut neuvonta- ja ohjauspalvelut, pilotoimalla esihautomotoimintaa, tuottamalla yritystoiminnan kehittämisen tukimateriaalia, järjestämällä avoimia webinaareja sekä kouluttamalla yritysneuvoja. Lisäksi tavoitetta edistettiin välillisesti muilla yhteiskunnallisten yritysten toimintaympäristöä kehittäville toimenpiteillä, kuten yritysten verkostoja vahvistamalla ja sosiaalisesti kestäviä julkisia hankintoja edistämällä.

Osaamiskeskus tarjosi yrityksille ja potentiaalisille yrittäjille neuvontaa ja ohjausta sekä osallistui viiden hautomopilotin toteuttamiseen yhdessä korkeakouluverkoston kanssa. Näillä suorilla toimenpiteillä tavoitettiin 170 yritystä ja yrittäjää. Uusia yrityksiä syntyi 10. Lisäksi tapahtumissa tavoitettiin arviolta noin 2 000 yrittäjää tai yrityksen edustajaa. Ohjaus- ja neuvontapalveluiden asiakkaita 22 % (26) oli työhön integroivia yhteiskunnallisia yrityksiä. Työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten edustajia osallistui verkostotapahtumiin vähintään 70.

Hankkeessa tunnistettiin eri rekistereistä 3 000 toimivaa yhteiskunnallista yritystä. Näistä työhön integroivia yhteiskunnallisia yrityksiä, eli heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä tavoittelevia yrityksiä ja työosuuskuntia, on lähes 500. Tunnistaminen helpottaa yhä paremmin yhteiskunnallisille yrityksille kohdennettujen toimenpiteiden suunnittelua sekä tuen tarpeiden kartoittamista.

Viestinnän toimenpiteillä lisättiin tietoisuutta yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta,

tavoitettiin yhteiskunnallisia yrityksiä ja yrittäjiä sekä levitettiin heille suunnattuja materiaaleja. Työhön integroiville yhteiskunnallisille yrityksille perustettiin verkosto, jonka tavoitteena on vahvistaa pitkällä aikavälillä yritysten osaamista ja yhteistyötä. Hankkeen aikana toimittiin hankinnoilla työllistämisen asiantuntijana sosiaalisesti vastuullisten hankintojen työryhmissä.

Yhteiskunnallisten yritysten määrän ja niiden tuottamien myönteisten vaikutusten lisääminen vaatii pitkäjänteistä työtä toimintaympäristön kehittämiseksi. Toimenpiteiden vaikutukset voidaan nähdä vasta pidemmällä aikavälillä.

Mittarit:

Tavoitettujen yritysten määrä	170
Kontaktien määrä (yritysneuvonta)	146
Uudet perustetut yhteiskunnalliset yritykset	10

3.2 Muutostavoite: Toimenpiteisiin osallistuneiden yhteiskunnallisten yritysten osaaminen ja kyvykkyydet ovat lisääntyneet

Yhteiskunnallisten yritysten osaamisen kehittymistä on edistetty ensisijaisesti neuvonnan, hautomotoiminnan, avoimien materiaalien ja tapahtumien avulla.

Neuvontapalveluiden asiakaskyselyn vastaajat toivoivat neuvontaa liittyen yhteiskunnallisten yritysten erityispiirteisiin, uuden palvelukokonaisuuden tai ratkaisun sparraukseen, liiketoiminnan muutokseen yhteiskunnalliseksi yritystoiminnaksi, osatyökykyisten työllistämiseen, rahoitusvaihtoehtoihin ja vaikuttavuuteen. 57 % vastaajista koki, että neuvonta vastasi heidän tarpeisiinsa hyvin.

Hautomotoimintaan osallistuneille tehdyssä kyselyssä kaikkien vastanneiden osaaminen yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta ja sen erityispiirteistä oli kehittynyt hautomon aikana. Eniten kehitystä (31,5 prosenttiyksikköä) tapahtui rahoitukseen liittyvissä tiedoissa.

Mittarit:

Itsearviointi liiketoimintaja vaikuttavuusosaamisen sekä sosiaalisten innovaatioiden kyvykkyyksien lisääntymisestä	ka. alkuvaihe 2,7 ka. loppuvaihe 3,7
--	---

3.3 Muutostavoite: Osatyökykyisten työllistämisen ja osaamisen kehittämisen vaikuttavat toimintamallit ovat levinneet uusien yhteiskunnallisten yritysten käyttöön

Tavoitetta on edistetty keräämällä tietoa osatyökykyisten työllistämisen ja osaamisen kehittämisen malleista sekä arvioimalla niiden toimivuutta. Lisäksi tietoa malleista on jaettu materiaalien, avointen webinaarien ja sidosryhmätyön avulla.

Työllistämisen malleja kerättiin hankkeen aikana 110 ja tarkemmin niistä arvioitiin noin 70. Osaamiskeskuksen järjestämiin työllistämisen malleja käsitteleviin webinaareihin osallistui yhteensä noin 770 henkilöä. Lisäksi työllistämistä tuotettiin 20 asiantuntija-artikkelia ja muuta materiaalia toimintamallien käyttöönoton tueksi. Webinaarien osallistujille suunnatuissa kyselyissä 90 % vastaajista koki, että pystyy hyödyntämään työhön integroinnin malleja omassa työssään.

75 % työllistämisen toimintamalleista sisälsi myös osaamisen kehittämistä. Työhön integroiville yhteiskunnallisille yrityksille tehdyn,

osaamisen kehittämistä selvittäneen kyselyn vastaajista 60 % ilmoitti, että työntekijöillä on mahdollisuus suorittaa opintoja työskentelyn aikana. 55 % vastanneista koki, että yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskus on lisännyt vastaajien tietoa tuetun osaamisen kehittämisen mahdollisuuksista ja 40 % kertoi ottaneensa käyttöön uusia toimintamalleja.

Mittarit:

Käyttöön otetut uudet toimintamallit	770 osallistujaa webinaareissa
%-osuus webinaarien osallistujista koki, että pystyy hyödyntämään työhön integroinnin malleja omassa työssään	90 %
Osatyökykyisten yrityksissä suorittamien opintojen määrä	8 ammatillista tutkintoa
Yrityksille toteutettu kysely 2023, n=20	21 tutkinnon osaa
Kysely työpajoille (Into ry), n=229	545 tutkinnon osaa

3.4 Muutostavoite: Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tunnettuus ja houkuttelevuus yhdistys- ja yrityskentässä sekä opiskelijoiden keskuudessa on lisääntynyt

Tavoitetta edistettiin järjestämällä yhteiskunnallista yrittäjyyttä käsitteleviä tapahtumia yhdessä korkeakoulujen ja muiden sidosryhmien kanssa sekä osaamiskeskuksen omina tilaisuuksina. Tapahtumissa tavoitettiin keskeisiä kohderyhmiä, kuten yhdistyksiä, yrityksiä ja potentiaalisia yrittäjiä.

Lisäksi yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta kiinnostuneita on tavoitettu uutiskirjeen, sosiaalisen median kanavien ja Google-markkinoinnin avulla. Yyo.fi-sivuston yrittäjän materiaalipankissa sekä yrityksille ja yhteisöille suunnatulla palvelusivulla onmolemmilla ollut noin 700 kävijää. Osaamiskeskuksen Google Ads -mainoksilla oli yhdeksän kuukauden aikana 466 000 näyttökertaa. Google-mainonnan kautta yyo.fi-sivustolle ohjautui noin 8 500 kävijää.

Yrityksille, yhdistyksille ja potentiaalisille yrittäjille suunnattuja tapahtumia ja koulutuksia järjestettiin noin 40, joissa tavoitettiin lähes 2 000 henkilöä. Osaamiskeskuksen lanseeraus-tapahtumaan sekä yhteiskunnallisen yritystoiminnan päivään osallistui yhteensä noin 400 henkilöä. Lisäksi Suomi Areenan kansalaistorilla vuonna 2023 tavoitettiin yli 3 500 henkilöä.

Mittarit:

Neuvonnan ja hautomotoiminnan asiakkuuksien määrä	167
Uutiskirjeen tilaajamäärän kasvu % (12/2022–12/2023)	191 %
Yyo.fi-sivuston kuukausittaisen kävijämäärän kasvu % (2022–2023)	101 %
Osaamiskeskuksen järjestämien ja sidosryhmätapahtumien määrä (yrityksille suunnattu)	41
Tapahtumien osallistujamäärät (yrityksille suunnattu)	1 987

3.5 Muutostavoite: Yhteiskunnallinen yritystoiminta tunnetaan julkisessa palvelujärjestelmässä ja yrityskoulutuksessa laajasti ja virheelliset käsitykset ovat vähentyneet

Tavoitetta on edistetty laajasti viestinnän ja sidosryhmätyön toimenpiteillä sekä yritystoiminnan ja työllistämisen asiantuntijoille suunnattujen koulutusten ja muiden tapahtumien avulla. Osaamiskeskus on toiminut monipuolisesti erilaisten julkisen sektorin sidosryhmien kanssa ja lisännyt sitä kautta yhteiskunnallisen yritystoiminnan tunnettuutta palvelujärjestelmässä.

Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tunnettuudesta toteutettiin kysely keväällä 2022. Kyselyssä selvitettiin eri sidosryhmien edustajien käsityksiä yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta. Noin 58 % vastaajista koki, että käsitteenä yhteiskunnallinen yritys on tuttu, mutta vain 32 % tuntee toimintaa hyvin. 54 % vastaajista arvioi mielikuvansa yhteiskunnallisista yrityksistä positiiviseksi. Osittain puhelinhaastatteluna toteutetun kyselyn aikana vastaajille kerrottiin yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta. Kerrotun infon jälkeen yhteiskunnalliseen yritystoimintaan myönteisesti suhtautuvien osuus kasvoi 14 %, kun aiemmin suhtautuminen oli ollut neutraali. Vain 2 % vastaajista suhtautui teemaan kielteisesti. Virheelliset käsitykset liittyivät erityisesti siihen, että yhteiskunnallisille yrityksille olisi saatavilla erityisiä tukia (68 %) ja siihen, että niiden tavoitteena ei olisi taloudellinen kannattavuus (37 %). Kyselyn tulokset huomioitiin eri toimenpiteissä ja viestinnän sisällöissä.

Yritystoiminnan asiantuntijoille suunnattuja tapahtumia ja yhteiskehittämisen tilaisuuksia yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta järjestettiin yhteensä 53 ja niissä tavoitettiin yli 2 000 osallistujaa. Yhdessä eri sidosryhmien kanssa toteutettiin 34 työllistymisen asiantuntijoille suunnattua puheenvuoroa, joihin osallistui 2 400 henkilöä. Keskeisiä sidosryhmiä ovat olleet muun muassa yritys kasvatusjärjestöt, Uusyrityskeskukset, ELY-keskukset, TE-keskukset, kunnat ja kehitysyritykset sekä oppilaitokset.

Seurantakysely yhteiskunnallisen yritystoiminnan tunnettuudesta toteutettiin loppuvuonna 2023 osaamiskeskuksen koulutuksiin ja valmennuksiin osallistuneille. Kyselyssä selvitettiin erityisesti virheellisten käsitysten esiintymistä. 33 % seurantakyselyn vastaajista luuli edelleen, että yhteiskunnallisille yrityksille on tarjolla erityisiä taloudellisia tukimuotoja. Seurantakyselyn vastaajamäärä jäi kuitenkin pieneksi ja johtopäätöksiin tulosten osalta on suhtauduttava varauksella. Laajamittaisista sidosryhmille suunnattua seurantakyselyä tunnettuudesta ei nähty toiminnan lyhyen aikajänteen vuoksi mielekkäänä toteuttaa.

Mittarit:

Tunnettuuskysely: tunnettuuskyselyn vastaajista kertoo, että yhteiskunnallinen yritys on käsitteenä tuttu	58 %
Tunnettuuskysely: tunnettuuskyselyn vastaajista arvioi mielikuvansa yhteiskunnallisista yrityksistä positiivisiksi	54 %
Sidosryhmät (vähintään yksi tapaaminen tai yhteistyö)	100
Sidosryhmätapahtumien määrä	53
Sidosryhmätapahtumien osallistujien määrä	2 176

3.6 Muutostavoite: Yritysneuvojen ja koulutusorganisaatioiden osaaminen yhteiskunnallisten yritysten erityispiirteistä on lisääntynyt ja edellytykset yhteiskunnallisen yritystoiminnan edistämiseen ovat vahvistuneet

Tavoitetta edistettiin järjestämällä yritysneuvojavalmennuksia ja yhteiskunnallisen yrityksen ohjauksen osaaja -koulutuksia sekä tuottamalla laajasti neuvoille ja kouluttajille suunnattua tukimateriaalia yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta. Hankkeessa tuotettiin muun muassa yhteiskunnallista yritystoimintaa käsittelevä videokoulutussarja, oppikirja, neuvojaopas ja hautomotoiminnan järjestäjän opas. Lisäksi luotiin yhteiskunnallisen yritystoiminnan YAMK-tutkinnon opintosuunnitelma yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Eri toimenpiteissä on tehty yhteistyötä 20 korkeakoulun ja oppilaitoksen sekä yli 30 neuvontaa tarjoavan organisaation kanssa.

Yritysneuvoja ja muita asiantuntijoita, kuten kouluttajia ja yrittäjäyryskasvattajia, osallistui seitsemään eri koulutukseen yhteensä noin 140. Yleisiä, yritysneuvoille ja muille julkisille toimijoille kohdennettuja yhteiskunnallisen yritystoiminnan infoja järjestettiin yhdessä sidosryhmien kanssa 38. Niihin osallistui yli 1 000 henkilöä.

Yhteiskunnallisen yrityksen ohjauksen osaaja -koulutukseen ja neuvojavalmennuksiin osallistuneille suunnatun kyselyn mukaan vastaajien tiedot yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta olivat lisääntyneet ja ohjaamisen edellytykset parantuneet. Kyselyiden vastaajamäärät ovat olleet hyvin pieniä ja johtopäätöksiin tulosten osalta on suhtauduttava varauksella.

Mittarit:

Arvio toimintaedellytysten parantumisesta:

Yritysneuvoja ja koulutusorganisaatioita on tavoitettu valmennusten ja infojen kautta laajasti. Toteutettujen kyselyiden perusteella ohjaamisen edellytykset ovat parantuneet. Yritysneuvojille ja kouluttajille on laajasti tarjolla yhteiskunnallista yritystoimintaa koskevaa materiaalia.

3.7 Muutostavoite: Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimuksen tekemisen ja kehittämisen edellytykset ovat vahvistuneet

Tavoitetta on edistetty toteuttamalla tutkijoille ja kehittäjille suunnattuja tutkimusseminaareja, luomalla yhteiskunnallisen yritystoiminnan datasisivusto sekä edistämällä yhteiskunnallista yritystoimintaa käsittelevän ylemmän ammattikorkeakoulututkimuksen toteutusta. Lisäksi laadittiin yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimuksen tiekartta.

Kolmeen hankkeen aikana järjestettyyn tutkimusseminaariin osallistui kuhunkin noin 25 tutkijaa ja kehittäjää. Tutkimusseminaareissa tutustuttiin ajankohtaiseen tutkimukseen yhteiskunnalliseen yritystoimintaan liittyvissä teemoissa sekä järjestettiin tutkijoille ja kehittäjille mahdollisuus verkostoitua. Lisäksi seminaareissa palkittiin ansioituneita yhteiskunnallista yritystoimintaa käsitteleviä opinnäytetöitä. Vuosina 2003–2023 Suomessa on tehty vertaisarvioituja akateemisia tutkimuksia yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta 145 kpl ja sosiaalisista innovaatioista 129 kpl. Artikkelien vuosittainen julkaisutahti on selvästi kasvanut vuodesta 2016 alkaen.

Hankkeessa laadittu yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimuksen tiekartta kuvaa keskeiset tavoitteet ja askeleet tutkimuksen edellytysten vahvistamiseen. Tiekarttatyössä todettiin, että opetuksen lisääminen laaja-alaisesti eri korkeakouluissa on tehokkain tapa edistää yhteiskunnallisiin yrityksiin kohdistuvaa tutkimusta, tietoisuutta ja kiinnostusta. Verkostomaisesti toteutettava yhteiskunnallisen yrittäjyyden YAMK-tutkimus toimii runkona opetuksen kehittämiselle sekä yritys yhteistyölle. Osaaamiskeskus on edistänyt ylemmän AMK-tutkimuksen syntymistä toteuttamalla kansallisen selvityksen yhteiskunnallista yrityksistä. Lisäksi YAMK-tutkimus on tehty opetussuunnitelma yhteistyössä tutkimuksen toteuttamisesta kiinnostuneiden ammattikorkeakoulujen kanssa.

Mittarit:

Arvio tutkimuksen teon edellytysten vahvistumisesta:

Tutkimusseminaarit, datasisivusto, YAMK-tutkimuksen valmistelu, tiekarttatyö sekä tutkijaverkoston ja korkeakoulujen kanssa tehty yhteistyö ovat edistäneet yhteiskunnallista yritystoimintaa koskevan tutkimuksen vahvistumista. Yhteyttä tiedekorkeakoulujen ja kansainvälisten tutkijoiden kanssa tulee edelleen vahvistaa ja datasisivuston käytettävyyttä kehittää.

04

Taloussuunnitelma
ja toteutuneet
kustannukset

Työ- ja elinkeinoministeriö myönsi 7.10.2023 Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskukselle 3 000 000 euron määrärahan ajalle 7.10.2021–31.12.2023. Määräraha jakautui hankekonsortion jäsenten kesken seuraavasti:

Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry	744 000 €
Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy	429 000 €
Kuntoutussäätiö sr	634 000 €
Osuustoiminnan keskus Pellervo Oy	370 000 €
Silta-Valmennusyhdistys ry	481 000 €
Vates-säätiö sr	342 000 €
Yhteensä	3 000 000 €

Kustannusten toteutumista on seurattu väliraporttien tahdissa. Yksityiskohtaiset talousraportit on toimitettu työ- ja elinkeinoministeriölle väliraporttien yhteydessä, ja ministeriö on hyväksynyt ne osana väliraportteja.

Hankkeelle tehtiin vuoden 2022 syksyllä työ- ja elinkeinoministeriön sisäinen valtionavustus-tarkastus. Tarkastuksessa todettiin, että hankkeelle asetetut välitavoitteet ja toimenpiteet etenevät sisällöllisesti suunnitelman mukaisesti ja kustannukset ovat olleet tukielpoisia.

Kululajien välistä rahoitusta muutettiin ohjausryhmän suosituksesta työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 14.3.2023. Rahoituspäätöksen mukaisesti loppuraportissa hyväksytään enintään kymmenen prosentin muutos taloussuunnitelmaan, kun myönnetyn avustuksen kokonaissummaa ei ylitetä.

Kululajeittain myönnetty rahoitus, maksettu avustus ja toteutuneet kustannukset ovat seuraavat:

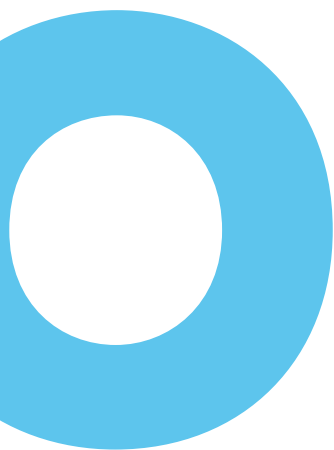
Kululaji	Myönnetty rahoitus	Maksettu avustus	Toteutuneet kustannukset
Henkilöstökulut	1 985 000 €		1 978 405 €
Ostopalvelut	504 400 €		483 559 €
Muut kulut	252 600 €		240 921 €
Välilliset kulut	258 000 €		240 805 €
Yhteensä	3 000 000 €	2 930 500 €	2 943 690 €

Ero maksetussa avustuksessa ja toteutuneissa kustannuksissa johtuu siitä, että avustuksen viimeinen erä maksettiin ennakkotiedon perusteella joulukuussa 2023. Lopullinen toteuma oli jonkin verran maksettua avustusta suurempi.

ARVO ry on toimittanut työ- ja elinkeinoministeriölle 17.11.2023 päivätyn VN/16844/2021-TEM-8 - Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskushankkeen loppuselonteko -päätöksen mukaiset yksityiskohtaiset talousraportit, joiden liitteenä on kunkin hanketoimijan tilintarkastajan allekirjoittama lausunto siitä, että rahoitus on käytetty osaamiskeskuksen toimintaan. Lisäksi ministeriölle on rahoituspäätöksen mukaisesti toimitettu Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry:n allekirjoittama vahvistus.

5

Työpaketit

Osaamiskeskuksen toiminta jakautui kahdeksaan eri työpakettiin, joille oli määritelty tavoiteltavat tulokset, mahdolliset vaikutukset ja mittarit.

Työpakettit olivat:

1. Ohjaus ja neuvonta, vastuorganisaatio Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo
2. Sosiaaliset innovaatiot, vastuorganisaatio Kuntoutussäätiö
3. Hautomo- ja kiihdyttämötoiminta, vastuorganisaatio Kuntoutussäätiö
4. Tutkimus ja opetus, vastuorganisaatio Diakonia-ammattikorkeakoulu
5. Data ja tiedonkeruu, vastuorganisaatio ARVO ry
6. Osatyökykyisten työllistäminen, vastuorganisaatio Silta-Valmennusyhdistys
7. Viestintä ja sidosryhmätyö, vastuorganisaatio ARVO ry ja Vates-säätiö
8. Hankehallinto, vastuorganisaatio ARVO ry

5.1 Neuvonta ja ohjaus -työpakettin tulokset

Tulos 1: Käynnistetty avoimet ohjaus- ja neuvontapalvelut yhteiskunnallisille yrityksille.

Valtakunnalliset neuvonta- ja ohjauspalvelut on suunniteltu ja käynnistetty. Hankkeen aikana tarjottiin neuvontaa ja ohjausta yhteensä 118 yritykselle, yrittäjälle tai yrittäjäksi aikovalle taholle.

Neuvonnan ja ohjauksen palveluvalikko oli seuraava:

- verkkosivut valtakunnallisena kontaktipisteinä ja tiedon tarjoajana

- yhteydenottolomake ja puhelinneuvonta
- tarvekartoitus
- yhteiskunnallisen yrityksen perustaminen ja hallinnon järjestäminen
- liiketoimintaidean sparraus (pehmoleijonanluola)
- lyhytkestoinen vaikuttavuussparraus
- neuvonta osatyökykyisten työllistämässä
- rahoitusneuvonta
- mahdollisuus osallistua neuvontapilotteihin

Yhteiskunnallisten yritysten suunnitellut tyypilliset toimialat olivat sosiaali- ja terveystaloudet, työllistämistoiminta, kiertotalous ja koulutus. Hyvinvointialueittain tarkasteltuna neuvontaa ja ohjausta tarjottiin yhteensä 14 eri hyvinvointialueella. Suurimmat asiakasmäärät tulivat Helsingin ja Pirkanmaan hyvinvointialueilta.

22 % neuvontaa saaneista oli tyypiltään työhön integroivia yrityksiä ja 10 %:lla liikeidea perustui digitaaliseen ratkaisuun. Neuvontaa ja ohjausta saaneista 41 % oli osakeyhtiöitä, 32 % yhdistyksiä, 10 % yksityishenkilöitä tai tiimejä, 12 % osuuskuntia sekä 4 % säätiöitä. Keskimääräinen neuvonnan kesto oli 1 tunti ja useimmiten neuvontaa annettiin samalle taholle 2–3 kertaa. Neuvontaa tarjottiin suomeksi ja englanniksi.

Neuvonnan ja ohjauksen pääsisällöt olivat:

1. Yhteiskunnallisten yritysten erityispiirteet
2. Uuden palvelun, palvelukokonaisuuden tai ratkaisun suunnittelu
3. Liiketoiminnan muutos yhteiskunnalliseksi yritykseksi
4. Osatyökykyisten työllistäminen
5. Rahoitus
6. Vaikuttavuus

Yritysneuvojille markkinoitiin yrityskohtaista perustamis- ja kehittämisneuvontaa. Mikäli yritysneuvontaan tulevan yrityksen tai yhdistyksen liikeidea oli selkeästi yhteiskunnallinen,

neuvojat voivat ohjata asiakkaansa osaa-
miskeskuksen neuvonta- ja ohjauspalvelui-
hin. Yritysneuvonnan kautta neuvonta- ja
ohjauspalveluihin ohjautui 10 asiakasta.

Neuvontaorganisaatioiden, oppilaitosten ja
erilaisten organisaatioiden kanssa järjestettiin
myös yhteisiä neuvontatapahtumia, ”pehmo-
leijonanluolia”. Kokeilun kokemukset olivat
myönteiset ja sparrauksiin osallistui yhteensä
14 yritystä suunnittelevaa tahoa tai tiimiä.

Kaikille avoimia, yhteiskunnallista yritystoimin-
taa käsitteleviä webinaareja järjestettiin kolme
ja niissä oli mukana noin 100 osallistujaa.

Neuvontaa ja ohjausta saaneille tahoille tehtiin
palautekysely. Kyselyyn vastanneista 57 %
koki neuvonnan ja ohjauksen vastanneen
tiedon ja tuen tarpeisiin hyvin tai erittäin
hyvin. Lisää tietoa ja neuvontaa olisi toivottu
muun muassa vaikuttavuuteen ja rahoituk-
seen. Neuvonta- ja ohjauspalvelut onnistuivat
hyvin yhteiskunnallisen yrittämisen erityis-
piirteiden huomioimisessa. Kehitettävää on
neuvonnan jatkumon aikaansaamisessa.

Yritysneuvojille, oppilaitoksille, yrityskasva-
tustoimijoille ja muille yhteiskunnallisesta
yritystoiminnasta kiinnostuneille organisa-
atioille järjestettiin 17 neuvontainfoa. Niis-
sä oli mukana yhteensä 574 osallistujaa.

Neuvonta- ja ohjauspalveluiden toiminta-
malli on kuvattu ja visualisoitu. Sen teh-
tävänä on tukea toiminnan juurtumista
osaksi pysyvää neuvontajärjestelmää.

Tulos 2: Tuotettu tieto- ja neuvontapaketti yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta kiinnostuneille.

Yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta on
koottu kattava tieto- ja materiaalipaketti.
Tietoa löytyy yyo.fi-sivustolta, erilaisista

esityksistä, diapohjista, koulutus- ja
valmennusmateriaaleista ja esitteistä.

Yhteiskunnalliset yritykset, sellaisiksi aiko-
vat, yritysneuvojat, oppilaitokset ja muut
yhteiskunnallisesta yritystoiminnas-
ta kiinnostuneet tahot saavat tietoa:

- yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta
- yrityksen perustamisesta ja
hallinnon järjestämisestä
- yrityksen tai yhdistyksen
toiminnan muuttamisesta
yhteiskunnalliseksi yritykseksi
- osatyökykyisten työllistämisestä
- rahoituksesta
- vaikuttavuuden mittaamisesta

Yritysneuvojen ja neuvontaorganisaatioiden
käyttöön tehtiin yhteiskunnallista yritystoi-
mintaa käsittelevä Neuvonnan käsikirja. Yri-
tysneuvojille tehtiin myös Perustietoa yhteis-
kunnallisesta yritystoiminnasta -esite, joka
tarjoaa ensikäden tietoa yhteiskunnallisesta
yritystoiminnasta tiiviissä muodossa. Vastaava
esite tehtiin myös suoraan yrittäjien käyttöön.

Tulos 3: Toteutettu neljä pilottivalmennusta yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä neuvonta- ja koulutustahoille.

Yritysneuvojille ja koulutustahoille järjes-
tettiin pilottiluontoisesti yhteiskunnallisen
yritystoiminnan erityispiirteisiin keskittyviä
neuvojavalmennuksia. Kukin valmennus sisäl-
si kaksi tapaamiskertaa ja etätehtävän.

Alun perin tavoitteena oli järjestää kaksi val-
mennuskokonaisuutta, mutta suuremman
kysynnän vuoksi valmennuksia järjestettiin
neljä. Valmennuksiin osallistui yhteensä 64
yritysneuvojaa ja oppilaitoksen edustajaa eri
puolelta Suomea. Valmennuksissa käytet-
ty materiaali jaettiin osallistujien käyttöön.

Valmennukset painottuivat yrityksen perustamisvaiheen neuvontaan ja niissä käsiteltiin:

- yhteiskunnallisen yrityksen määritelmää ja liiketoimintamalleja
- yhteiskunnallisen yrityksen statuksen edellyttämää hallinnon järjestämistä ja kirjaamista yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin
- hyödynnettävissä olevia rahoitus-, työllistämistä- tai muita tukimuotoja
- osatyökykyisten työllistämistä
- yrityksen vaikuttavuuden arviointia

Vaikutukset:

- Yhteiskunnallisten yritysten erityispiirteet tuntevaa neuvontaa ja ohjausta on tarjolla yrittäjäksi aikoville, yrityksille ja neuvontaorganisaatioille toiminnan eri vaiheissa. Tämä lisää pidemmällä aikavälillä yhteiskunnallisten yritysten määrää ja yritysten menestymisedellytyksiä. Neuvonta- ja ohjauspalveluita hyödyntäneet tahot ovat hankkeen toiminta-aikana perustaneet tai olleet perustamaisillaan yhteensä noin 10 uutta yhteiskunnallista yritystä.
- Tietoa yhteiskunnallisen yritystoiminnan erityiskysymyksistä on saatavilla verkkosivuilla ja muun materiaalin muodossa ja näin ollen edellytykset yhteiskunnallisen yritystoiminnan käynnistämiseksi tai kehittämiseksi ovat parantuneet. Tieto- ja materiaalipaketti auttaa yhteiskunnallista yritystoimintaa suunnittelevia tahoja käynnistämään ja olemassa olevia yrityksiä kehittämään toimintaansa. Materiaali on jatkossakin eri toimijoiden käytettävissä.
- Osaamiskeskuksen järjestämät infot ja valmennukset ovat osaltaan vaikuttaneet yhteiskunnallisen yritystoiminnan tunnettuuden lisääntymiseen sekä potentiaalisten yritysten että yritysneuvojen keskuudessa.
- Saadun palautteen perusteella yritysneuvojen ja koulutusorganisaatioiden

osaaminen ja edellytykset tunnistaa ja ohjata yhteiskunnallisia yrityksiä ovat vahvistuneet. Neuvontaorganisaatiot kykenevät tunnistamaan potentiaaliset yhteiskunnalliset yritykset ja auttamaan yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta kiinnostuneita tahoja aiempaa paremmin.

Mittarit:

Avoimet neuvonta- ja ohjauspalvelut kohde- ja sidosryhmille ovat käynnistyneet	Kyllä
Toteutuneiden neuvojavalmennusten määrä	4
Neuvojavalmennuksen osallistujamäärä	64
Neuvojavalmennuksen asiakaspalaute: osuus vastanneista, joiden mukaan neuvojavalmennus on lisännyt tietoja yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta paljon	67 %
Neuvontaan osallistuneiden asiakaspalaute: osuus vastanneista, joiden mukaan neuvonta vastasi tuen ja tiedon tarpeisiin hyvin tai erittäin hyvin	57 %

5.2 Sosiaaliset innovaatiot -työpaketin tulokset

Tulos 1: Tuotettu sosiaalista innovaatiotoimintaa koskevat dynamiikan ja prosessien kuvaukset.

Hankkeen aikana laadittiin useita selvityksiä sosiaalisesta innovaatiotoiminnasta yleisesti ja rakennettiin ymmärrystä yhteiskunnallisten yritysten sosiaalisten innovaatioiden nykytilasta. Nykytilaa leimaa läheisyys kansalaisyhteiskuntaan sekä loppukäyttäjälähtöisyys. Sosiaaliset innovaatiot voivat täydentää perinteisen julkisen ja yksityisen sektorin sekä kansalaisjärjestöjen palveluja. Lisätietoa sosiaalisten innovaatioiden laadusta, mittaamisesta ja skaalaamisesta tarvitaan edelleen.

Materiaalia sosiaalisista innovaatioista on tuotettu muiden työpakettien käyttöön ja levitetty yyo.fi-sivuston, koulutusten, valmennusten, hautomoiden sekä oppimateriaalien kautta.

Keskeistä on ollut lisäksi sosiaaliin innovaatioihin liittyvä vaikuttamistyö ja keskustelun herättäminen. Niiden tueksi on laadittu politiikkasuosituksia ja viisi asiantuntija-artikkelia sekä järjestetty teemafoorumi ja pyöreän pöydän keskustelu.

Kolme keskeistä politiikkasuositusta ovat:

1. yhteiskunnan uudistaminen ja positiivinen muutos kaiken innovaatiotoiminnan keskiöön
2. rikotaan yhteistyötä estävät raja-aidat ja tehdään sosiaalisesta innovoinnista TKI-toimintaa poikkileikkaava lähestymistapa
3. yhteiskunnallisten innovaattoreiden tulee hyötyä myös taloudellisista kannusteista

Tulos 2: Kuvattu sosiaalisen innovaatiotoiminnan rahoitusjärjestelmä ja sen haasteet.

Hankkeessa laadittiin kartoituksia muun muassa rahoitusvaihtoehdoista ja rahoituksen

muodoista. Kartoituksia hyödynnettiin esimerkiksi neuvonta- ja ohjauspalveluissa. Yleisimpiä rahoituksen haasteita ovat sektorirajat ja skaalaaminen. Esimerkiksi teknologiseen kehittämiseen suunnatut rahoitukset eivät tunnista sosiaalisen innovaatiotoiminnan erityisluonnetta ja useissa rahoituslähteissä ei ole mahdollista kohdentaa rahoitusta kehittämissuunnan jälkeisiin vaiheisiin. Positiivinen yhteiskuntavaikutus on keskeinen innovaatiopolitiikan onnistumisen mittari ja rahoituksen kriteeri.

Lisäksi laadittiin erillisselvitys vaikuttavuussijoittamisesta. Sen neljä keskeistä huomiota olivat:

1. sopivan rahoituksen osalta on tärkeää tehdä kolmijako sen mukaan, mille sektorille yritys myy palveluita ja tuotteita
2. tarvitaan suomalaista vaikuttavuussijoittamista koordinoiva organisaatio
3. vaikuttavuussijoituksilla on potentiaalia yhteiskunnallisten yritysten rahoitusmuotona tulevaisuudessa myös Suomessa (on kysyntää, mutta myös esteitä ja riskejä)
4. Suomeen tarvitaan vaikuttavuussijoittamiseen keskittyvä rahasto

Tulos 3: Kartoitettu IPR-oikeuksien haasteet yhteiskunnallisissa yrityksissä ja kehitetty ratkaisumalleja kehitystyön tulosten suojaamiseen.

Sosiaalisen innovaatiotoiminnan suojaamisen hyödyistä ja eri vaihtoehdoista laadittiin kartoitukset. Sosiaalisen innovaation kehittäjä saavuttaa suojaamisen avulla brändi- ja tunnettuushyötyjä sekä pystyy ylläpitämään innovaationsa laatua sen levitessä. Kaikista tärkeintä on pohtia, mitä hyötyjä sosiaalisen innovaation kehittämisellä tavoitellaan. Onko tavoitteena tuottaa liiketoiminnalla voittoa vai edistää sosiaalisen innovaation leviämistä mahdollisimman laajalle ilman liiketoiminnallisia tavoitteita?

Tulos 4: Tuettu yhteiskunnallisten yritysten sosiaalisten innovaatioiden hankkeistamista.

Hankkeessa rakennettiin annettavan tuen (myös työpajamuotoinen) konsepti ja sitä pilotoitiin kolmessa eri työpajassa. Konsepti ja sen toteutuksen tavat ovat nyt valmiina laajennettaviksi. Yhteiskunnallisille yrityksille sosiaalisen innovaatiotoiminnan hankkeistamiseen ja partnerihakuun liittyvää tukea on annettu myös osana hautomo- ja kiihdyttämötoimintaa sekä webinaareissa.

Keskeisenä haasteena on saada mukaan sopiva määrä osallistujia ja erityisesti sellaisia osallistujia, jotka voivat oppia toinen toisiltaan.

Tulos 5: Valmisteltu ja käynnistetty sosiaalisen innovaatiotoiminnan kansainvälistä yhteistyötä.

Sosiaalisten innovaatioiden keskeinen toimijaverkosto on kartoitettu ja tehty vertailukehittämisestä sekä osallistuttu useisiin kansainvälisiin verkostotilaisuuksiin, koulutuksiin ja konferensseihin.

Sosiaalisen innovaatiotoiminnan kärkimaita Euroopassa ovat muun muassa Iso-Britannia, Tanska, Ruotsi, Alankomaat ja Belgia. Eri maiden välillä on joitakin eroja sosiaalisen innovaatiotoiminnan ja yhteiskunnallisten yritysten määritelmien, oikeudellisten muotojen ja rahoituksen suhteen.

Keskeisiä huomioita kansainvälisestä benchmarkkauksesta:

1. kaikissa maissa mahdollisuuksia sosiaaliselle innovaatiotoiminnalle luovat vahva kansalaisyhteiskunta, yksityisen rahoituksen roolin kasvattaminen ja julkinen tuki
2. mikrolainoja ja niitä myöntäviä organisaatioita on muualla enemmän
3. kaikissa maissa systeemisten innovaatioiden rahoituksessa ja

skaalausvaiheessa on selkeitä puutteita, yksityisen ja julkisen rahoituksen yhdistäminen on tärkeää

4. teknologisten innovaatioiden ja sosiaalisten innovaatioiden tulisi yhdistyä paremmin jatkossa

Vaikutukset:

- Hankkeessa tunnistettuja markkinoille tulon esteitä ovat sosiaalisten innovaatioiden kaupallistaminen ja rahoitus. Hankkeessa laadittu politiikkasuositus tarttuu osaltaan näihin ongelmiin. Hankkeen aikana suurta muutosta ei ole saatu aikaan. Muutokset vaativat laajamittaisia toimia, joissa mukana ovat eri rahoittajatahot ja julkiset hankkijat.
- Yhteiskunnallisten yritysten rahoitusmekanismien tuntemus on lisääntynyt osaamiskeskuksen kerätyn tiedon ja neuvonnan kautta.
- Tietoa ja materiaalia sosiaalisen innovaatiotoiminnan prosesseista on olemassa yritysten sosiaalisen innovaatiotoiminnan kyvykkyyksien kehittämiseksi.

Mittarit:

Sosiaalisen innovaatiotoiminnan materiaalit tuotettu	Kyllä
Rahoitusjärjestelmä ja sen haasteet kuvattu	Kyllä
IPR-kartoitus toteutettu	Kyllä

5.3 Hautomo- ja kiihdyttämötoiminnan työpaketin tulokset

Tulos 1: Kehitetty yhteiskunnallisten yritysten hautomo-ohjelman konsepti.

Osaamiskeskus on tuottanut laadukkaan, yhteiskunnallisten yritysten erityistarpeet huomioon ottavan kiihdyttämöohjelman konseptin,

jonka materiaalit ovat vapaasti käytettävissä ja ladattavissa yyo.fi-sivustolla. Materiaalit on tehty yhteistyössä yhteiskehittämisen verkoston kanssa ja niitä on testattu hautomo- ja kiihdyttämöpiloteissa (ks. tulokset 2 ja 3).

Konsepti sisältää julkaisut Näin onnistut! – Opas vaikuttavaan hautomo- ja kiihdyttämötoteutukseen, sekä Muutoksentekijän työkirja – työkaluja yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen. Muutoksentekijän työkirja on tarkoitettu hautomo- ja kiihdyttämötoimijoille, yrittäjille tai yrittäjäksi aikoville sekä yritysneuvojille ja -kehittäjille. Käsikirja sisältää 33 työkalua, jotka tukevat yrittäjää yrityksen eri vaiheissa. Hautomo- ja kiihdyttämötoiminnan opas on suunnattu hautomoiden ja kiihdyttämöiden järjestäjille.

Julkaisut ovat verkkojulkaisuja, ja Muutoksentekijän työkirjasta toteutetaan myös selaimessa käytettävä verkkoversio.

Tulos 2: Järjestetty viisi yhteiskunnallisten yritysten hautomo-pilottiohjelmaa yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Hankkeen aikana toteutettiin neljä kokonaista hautomo- tai kiihdyttämöpilottia yhteistyössä jo olemassa olevien hautomo- ja kiihdyttämötoimijoiden kanssa, ja tehtiin yhteistyötä viidennen yritys-kiihdyttämön kanssa. Neljässä varsinaisessa pilotissa oli yhteensä 49 osallistujaa ja osaamiskeskus oli kouluttamassa yhteensä 26 työpajassa.

Toteutetut pilotit ja yhteistyökumppanit olivat:

- Yhteiskunnallinen yrittäjyys? Turbiini, Metropolia AMK
- Särö/Fracture, Helsinki Think Company
- Pohjois-Savon yhteiskunnallisen yrittäjyyden kiihdyttämö, Savonia AMK
- Social Enterprises Incubator, VAMK
- Accelerator program, Red Brick

Osaamiskeskuksen valmistelemat kokonaisuudet integroitiin osaksi yhteistyökumppaneiden olemassa olevia ohjelmia, minkä seurauksena toteutusten kestot ja sisällöt vaihtelivat. Sisällöissä oli myös alueellisia painotuseroja. Toteutukset oli tarkoitettu pääasiassa ideavaiheessa oleville yrittäjille. Ainoastaan Red Brickin yritys-kiihdyttämö oli suunnattu jo toiminnassa oleville yrityksille. Tässä toteutuksessa osaamiskeskus oli mukana vain yhdessä työpajassa, mutta kohderyhmän vuoksi yhteistyö oli tärkeää skalausvaiheen työmenetelmien testaamiseksi.

Pilottitoteutuksiin osallistuneista noin kaksi kolmesta oli naisia. Yleisin koulutustausta oli yliopiston maisteritutkinto (n. 40 %) ja toiseksi yleisin yliopiston kandidaatintutkinto (n. 20 %). Kokopäivätoimisia palkansaajia oli noin puolet kaikista osallistujista, ja opiskelijoita yksi kolmasosa. Hautomoista ja kiihdyttämöistä kolme järjestettiin englanniksi ja kaksi suomeksi. Kaksi toteutettiin kokonaan läsnämuotoisena (pääkaupunkiseudulla), kaksi kokonaan etätoteutuksena, ja Red Brickin kiihdyttämöohjelma oli hybriditoteutus, jossa suurin osa tapaamisista oli etätapaamisia.

Palaute toteutuksista oli erittäin positiivista. Niiden koettiin vastanneen osallistujien tarpeisiin ja yli 90 prosenttia vastanneista suosittelisi hautomoon tai kiihdyttämöön osallistumista myös muille yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta kiinnostuneille.

Osallistujien tietotaso yhteiskunnallisen yrittäjyyden teemoista nousi selvästi pilottien aikana. Esimerkiksi yhteiskunnallisen yritys-toiminnan käynnistämisen ja kehittämisen rahoituksesta kahdella kolmesta oli heikot taidot ennen toteutusta. Toteutuksen jälkeen kaikki vastaajat kokivat tietävänsä rahoituksesta vähintään ”jossain määrin”, ja ”hyvin” tai

”erittäin hyvin” tiesi jopa 64 prosenttia. Vastavasti toteutuksen lopussa vastaajilla oli hyvät taidot siitä, mistä liiketoimintasuunnitelma koostuu (76 %), mistä kannattava liiketoiminta muodostuu (68 %), ja mitä yhteiskunnallisella yritystoiminnalla tarkoitetaan (88 %).

Myös pilottien järjestäjät kokivat toteutukset onnistuneiksi. He olivat kiinnostuneita sisällyttämään aiheen teemoja ja käytettyjä menetelmiä toteutuksiinsa myös jatkossa.

Tulos 3: Koottu yhteiskehittämisen ja oppimisen verkosto tukemaan yhteiskunnallisen yritystoiminnan kehitystä.

Hautomo- ja kiihdyttämötoiminnan materiaaleja työstettiin yhdessä yhteiskehittämisen ja oppimisen verkoston kanssa. Verkostoon osallistui muun muassa korkeakouluja, yrityksiä, kaupunkien edustajia ja kuntoutusalan toimijoita. Yhteensä verkostoon kuului 17 organisaatiota.

Verkostolle järjestettiin keväällä 2022 neljä työpajaa, joissa työstettiin hautomo- ja kiihdyttämötoiminnan konseptia ja materiaaleja, ja verkostosta löydettiin kumppanit pilottien järjestämiseen. Keväällä 2023 verkosto kutsuttiin purkutilaisuuteen, jossa käytiin läpi kokemuksia hautomo- ja kiihdyttämöpiloteista ja esiteltiin Muutoksentehtävän työkirja kommentointikierrosta varten.

Verkoston kautta levitettiin materiaaleja ja hautomokonseptia.

Tulos 4: Koottu yhteiskunnallisten yritysten mentoriverkosto.

Mentoritoiminta on tärkeä osa yhteiskunnallisen yrittäjyyden hautomo- ja kiihdyttämötoimintaa, ja on tärkeää löytää yhteiskunnallisen yrittäjyyden erityispiirteet tuntevia mentoreita ja sparraajia. Osaamiskeskus lanseerasi keväällä 2023 kevytrakenteisen alustan

yhteiskunnallisen yrittäjyyden mentoreille. Vuoden 2023 lopussa mentoriverkostossa on neljä mentoria, ja mentorit ovat saaneet jonkin verran yhteydenottoja alustan kautta. Mentoritoimintaa testattiin myös kevään 2023 hautomopiloteissa. Varsinaisia kokemuksia toiminnasta ei ole vielä kerätty.

Vaikutukset:

- Hankkeessa kehitettiin yhteiskunnallisille yrityksille suunnattu laadukas ja kohderyhmän tarpeisiin vastaava kiihdyttämökonsepti, joka tukee uusien yhteiskunnallisten yritysten syntymistä ja olemassa olevan liiketoiminta- ja vaikuttavuusosaamisen kehittymistä. Konsepti on saanut hyvän vastaanoton ja se on myös jatkossa hyödynnettävissä hankkeessa tuotetun ja levitetyn materiaalin ansiosta.
- Yhteiskehittämisen ja oppimisen verkoston osaaminen on kehittynyt yhteiskunnallisen yritystoiminnan erityispiirteistä ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden tunnettuus on lisääntynyt.
- Mentoriverkosto mahdollistaa yhteiskunnallisen yrittäjyyden mentoreiden löytämisen ja kontaktoinnin sekä helpottaa kokeneiden sparraajien löytämistä. Mentoriverkoston alusta mahdollistaa verkoston laajenemisen yhteiskunnallisen yrittäjyyden asiantuntijaverkostoksi.

Mittarit:

Kiihdyttämöpilotit toteutettu ja konsepti valmis	Kyllä
Asiakaspalaute (pilottien osallistujat): %-osuus vastanneista, joka suosittelisi hautomoa muille	92 %

5.4 Tutkimus ja opetus -työpaketin tulokset

Tulos 1: Laadittu yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimuksen tiekartta.

Yyo.fi-sivustolla julkaistu tutkimuksen tiekartta laadittiin keväällä 2022. Tiekartta tehtiin yhdessä tiedeyhteisön, tutkimuksen tilaajien ja rahoittajien sekä tiedon käyttäjien kanssa. Tiekartta perustuu kahteen työpajaan, joista ensimmäinen toi yhteen laajan joukon tutkijoita ja toinen taas tiedon tilaajat ja käyttäjät. Työtä tukivat online-kysely ja sidosryhmähaastattelut. Tutkimuksen tiekartta määrittää yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimukseen liittyvät keskeiset etapit vuoteen 2030 asti.

Tiekartan keskeisimmät suositukset:

- Opetuksen lisääminen laaja-alaisesti eri korkeakouluissa on tehokkain tapa edistää yhteiskunnallisiin yrityksiin kohdistuvaa monitieteellistä tutkimusta, tietoisuutta ja kiinnostusta teemaa kohtaan.
- Usean eri ammattikorkeakoulun verkostomaisesti toteuttama yhteiskunnallisen yrittäjyyden YAMK-tutkiminto toimii runkona opetuksen kehittämiseksi ja myös käytännönläheiselle yritysyritykselle.
- Määräaikainen työelämäprofessori auttaa vahvistamaan yritysyritystä sekä rakentamaan tutkimuksen, opetuksen ja tiedon käyttäjien ekosysteemiä.
- Korkeakouluprofessori toimii pitkäjänteisenä tieteellisen työn kehityksen moottorina ja tutkimusohjelmien koordinoinnin työkaluna.

Tutkimuksen tiekartan toimeenpano aloitettiin hankkeen aikana tuottamalla ensimmäinen yhteiskunnallisen yritystoiminnan oppikirja ja edistämällä yhteiskunnallisen yrittäjyyden YAMK-tutkimuksen toteutusta. Osana tiekartan ensimmäisiä toimenpiteitä

hankkeen tutkimusseminaareissa identifioitiin keskeisiä tutkimuskysymyksiä. Tavoitteena on, että ensimmäinen tutkimusohjelma käynnistyy vuonna 2025.

Tulos 2: Vahvistettu kansallisen tutkimusverkoston toimintaa.

Tutkimusverkoston toimintaa vahvistettiin järjestämällä kolme tutkimusseminaaria, joihin jokaiseen osallistui noin 25 yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkijaa ja kehittäjää. Tutkimusseminaarien yhteydessä lanseerattiin opinnäytetyökilpailu, joka toteutettiin hankkeen aikana kaksi kertaa. Kilpailun tarkoituksena on kannustaa yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimusta ja tehdä sitä näkyväksi.

Seminaarien yhteydessä kartoitettiin myös tutkijoiden ja kehittäjien tarpeita tutkimusta sekä kehitystoimintaa tukevan verkoston toiminnalle ja organisoitumiselle. Säännöllisille verkoston tapaamisille, tiedonvaihdolle ja tutkimustulosten esittelylle on tarvetta. Lisäksi tarvetta on väitöskirjojen ohjaukselle, tutkijoiden kansainvälisen yhteistyön vahvistamiselle sekä tutkimuksen ja yritysten kehittämistyön paremmalle kohtaamiselle. FINSERN-tutkimusverkoston toiminta lanseerattiin uudelleen vuoden 2023 lopussa.

Tulos 3: Tuettu korkeakoulujen ja toisen asteen yhteiskunnallista yritystoimintaa koskevaa opetusta.

Hankkeen alkuvaiheessa tuotettiin Yhteiskunnallisen yritystoiminnan ohjauksen osaaja -koulutukseen oppimateriaalia videomuodossa. Materiaalit ovat vapaasti käytettävissä yyo.fi-sivustolla. Materiaalia on hyödynnetty yhteiskunnallista yritystoimintaa koskevassa opetuksessa.

Hankkeen aikana julkaistiin ensimmäinen suomenkielinen teemaan liittyvä oppikirja ”Yhteiskunnallinen yritys”, jota on jaettu kaikkiin korkeakoulujen ja yliopistojen kirjastoihin sekä joihinkin toisen asteen ammatillisiin oppilaitoksiin. Lisäksi kirjaa on jaettu eri tapahtumissa. Kirjasta otettu 500 kappaleen painos on jaettu loppuun ja sitä on ladattu E-kirjana tähän mennessä 702 kertaa.

Tulos 4: Koulutettu yhteiskunnallisen yritystoiminnan ja sosiaalisten innovaatioiden asiantuntijoita.

Hankkeen aikana toteutettiin kolme Yhteiskunnallisten yritysten ohjauksen osaaja -verkokokoulutusta, joihin ilmoittautuneita oli 124.

Koulutuksen palautekyselyn vastaajat kokivat tietämyksensä yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta kasvaneen. Myös valmiudet ohjata yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta kiinnostuneita lisääntyivät. Vastaajat arvioivat tietojensa lisääntyneen vähiten vaikutusten arvioinnista ja sosiaalisista innovaatioista. Vastaajia kyselyyn oli kuitenkin vähän, joten vastauksista ei voi tehdä yleistettäviä johtopäätöksiä.

Tulos 5: Kartoitettu korkeakoulujen koulutussisältöjä sekä laadittu yhteiskunnallisen yritystoiminnan YAMK-ohjelman toteutussuunnitelma.

Hankkeessa laadittiin yhteiskunnallisen yrittäjyyden YAMK-tutkinnon opetussuunnitelma yhdessä korkeakouluverkoston kanssa. Ohjelman taustaksi kartoitettiin kansainvälisesti vastaavia ohjelmia ja koottiin vastuullista liiketoimintaa sekä yhteiskunnallista yrittäjyyttä koskevia koulutussisältöjä.

Toteutetun koulutusselvityksen perusteella ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa ei tällä hetkellä ole tarjolla erillisiä kursseja yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä. Yhteiskunnallinen yrittäjyys on esillä kurssien sisällöissä

vain kahdessa AMK:ssa. Vastuullisuus on kuitenkin sisällytetty läpileikkaavasti opetussuunnitelmiin. Kansainvälisessä kartoituksessa englanninkielisiä yhteiskunnallisen yritystoiminnan maisteriohjelmiä löytyi 13.

Tavoitteena on, että yhteiskunnallisen yrittäjyyden YAMK-tutkinto käynnistyy vuonna 2025 erillisrahoituksella. Toteutuksesta kiinnostuneita ammattikorkeakouluja on kehitystyössä ollut mukana viisi.

Vaikutukset:

- Tieto yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta lisääntyy ja tutkimuksen ja kehittämisen edellytykset paranevat. Tieto yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta ja sitä koskevasta tutkimuksesta on lisääntynyt Yhteiskunnallinen yritys -oppikirjan, opinnäytetyökilpailujen ja tutkimusverkoston aktivoinnin kautta.
- Toisen asteen ja korkeakoulutuksen asiantuntijoiden osaaminen yhteiskunnallisesta yrittämisestä ja sen erityispiirteistä vahvistuu niin, että suurin osa koulutuksiin osallistuneista osaa soveltaa opetusmenetelmiä, tietoa ja käytäntöjä omassa toimintaympäristössään. Kehitettyjen oppimateriaalien, menetelmien ja verkostoyhteistyön kautta voidaan olettaa osaamisen vahvistuneen.
- Yhteiskunnallinen yritystoiminta huomioidaan opintokokonaisuuksien suunnittelussa. Lisääntynyt tieto yhteiskunnallisista yrityksistä, verkostoyhteistyö ja materiaalit edistävät yhteiskunnallisen yritystoiminnan huomioimista oppilaitosten opintojen sisältöjen suunnittelussa.

Mittarit:

Tiekartta tehty	Kyllä
Koulutukseen ilmoittautuneiden määrä	124
Koulutuksen osallistujapalaute, asteikko 1–4: Tiedot ja taidot lisääntyneet Valmiudet ohjata lisääntyneet	ka. 4 ka. 3,3
Koulutusorganisaatioiden verkosto koottu ja yhteinen suunnittelutyö käynnistynyt	Kyllä

5.5 Data ja tiedonkeruu -työpaketin tulokset

Tulos 1: Toteutettu yhteiskunnallisen yritystoiminnan datasisivusto.

Datasivusto julkaistiin kesäkuussa 2022 (yyo.fi/data). Sivusto kokoaa tilastot yhteiskunnallisten yritysten määrän, liikevaihdon ja henkilöstömäärän kehityksestä vuodesta 2013 vuoteen 2020. Koko aineistossa yrityksiä on noin 3 500, joista osa on lopettanut toimintansa. Taloudellisen toiminnan tunnusluvuista sivustolle on koottu liikevaihdon määrä, liikevaihdon keskiarvo, henkilöstön määrä ja palkkasumma. Talouden tunnusluvut on saatu Tilastokeskuksen aineistoista.

Sivustolle on listattu yrityksiä, joilla on ollut liiketoimintaa edellisen kolmen vuoden aikana. Aktiivisten yhteiskunnallisten yritysten tiedot on visualisoitu kartalle ja niitä voi suodattaa liikevaihdon, toimialan sekä juridisen muodon perusteella. Lisäksi Yhteiskunnallinen yritys -merkin omaavat yritykset voidaan suodattaa erikseen.

Vuoden 2023 lopussa julkaistiin päivitys, jonka jälkeen sivustolla voi suodattaa erikseen myös työllistymistä edistävää toimintaa tekevät

yritykset. Näitä yrityksiä on tunnistettu aineistosta toimialojen ja asiantuntijatunnistuksen avulla 459, joista 70 % on työosuuskuntia.

Sivusto kattaa yhteiskunnallisten yritysten juridisista muodoista hyvin yhdistykset ja säätiöt, jotka harjoittavat liiketoimintaa, sekä työosuuskunnat ja yhteisölähtöiset osuuskunnat. Osakeyhtiömuotoisista yrityksistä mukana ovat vain asiantuntijatunnistuksen kautta (esimerkiksi Yhteiskunnallinen yritys -merkin omaavat) aineistoon tunnistetut yritykset.

Hankkeen alussa yritysten oli mahdollista ilmoittautua itse sivuston listaukseen, mutta tällä hetkellä järjestelmä ei mahdollista omien tietojen ilmoittamista. Yrityksiä on tunnistettu aineistoon Tilastokeskuksen rekisterien, Suomalaisen Työn Liiton, ARVO ry:n ja muiden verkostojen kautta. Datasivuston ei ole tarkoitus toimia yhteiskunnallisten yritysten rekisterinä eikä sitä ole suunniteltu käytettäväksi esimerkiksi erilaisten etuuksien myöntämistä varten.

Datasivusto on yyo.fi-sivuston toiseksi suosituin alisivu. Vuonna 2023 datasivustolla oli 2 761 katselukertaa ja 1 274 kävijää.

Datasivuston aineistoa on käytetty kansallisissa sekä EU:n ja OECD:n yhteiskunnallista yritystoimintaa ja yhteisötaloutta koskevissa selvityksissä. Lisäksi sivuston tietoa on hyödynnetty aktiivisesti yhteiskunnallista yritystoimintaa koskevissa esittelyissä ja sidosryhmytyöissä.

Vaikutukset:

- Yhteiskunnallisten yritysten nykytilanne ja niiden toiminnan yhteiskunnalliset ja taloudelliset vaikutukset ovat helpommin julkisen ja yksityisen sektorin tutkijoiden, kehittäjien ja poliittisen päätöksenteon käytettävissä datasivuston julkaisun myötä.

Mittarit:

Datasivusto valmis ja julkisesti saatavilla:

Kyllä

5.6 Osatyökykyisten työllistäminen -työpaketin tulokset

Tulos 1: Levitetty osatyökykyisten työllistämisen vaikuttavia toimintamalleja.

Työllistämisen toimintamalleja on kerätty eri tavoin noin 110, joista tarkemmin on arvioitu noin 70. Arviointia varten kehitettiin työkalu ja sen kohteena oli muun muassa mallin toimivuus suhteessa tavoitteisiin. Arviointityön pohjalta valittiin teemoja, jotka näyttäsivät vaikuttavan mallien toimivuuteen. Teemat ovat yhteistyö, yksilöllinen ohjaus ja tuki, osaamisen kehittäminen sekä työnantajien ja osatyökykyisten henkilöiden osallisuus kehittämistyössä. Näitä teemoja ja malleja esiteltiin ja levitettiin useissa tilaisuuksissa ja koulu- tuksissa, joissa oli mukana yhteensä noin 770 henkilöä. Tilaisuuksien osallistujista noin 95 % piti malleihin liittyviä teemoja kiinnostavina ja noin 90 % koki pystyvänsä hyödyntämään ja ottamaan käyttöön esiteltyjä hyviä käytänteitä ja malleja omassa organisaatiossaan.

Tulos 2: Kartoitettu osatyökykyisten työllistämiseen liittyvät verkkopalvelut.

Olemassa olevat tietoalustat kartoitettiin ja tehtiin analyysi yyo.fi-sivustolle tarvittavasta materiaalista. Analyysin pohjalta koottiin sivustolle kokonaisuus työllisyyden edistämisestä. Mallien levittäminen, ks. tulos 1.

Tulos 3: Vahvistettu ja laajennettu olemassa olevia työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten verkostoja, lisätty relevanttien verkostojen välistä yhteistyötä sekä arvioitu uusien toimijalähtöisten verkostojen perustamisen tarve.

Työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten verkostoitumisen malleja ja käytänteitä

kartoitettiin eurooppalaisella tasolla. Osaa- miskeskus osallistui European Network for Social Enterprises (Ensie) -järjestön toimintaan. Lisäksi osallistuttiin aktiivisesti olemassa olevien suomalaisten verkostojen toimintaan. Näissä verkostoissa levitettiin tietoa työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten roolista ja luonteesta Suomessa. Työhön integroiville yhteiskunnallisille yrityksille järjestettiin oma tapahtuma, johon osallistui 71 henkilöä. Tarvetta työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten omalle verkostomaiselle toiminnalle on, ja sitä jatketaan ESR+-hankkeen puitteissa.

Tulos 4: Tuotettu sisältöjä osatyökykyisten työllistämistä, työhön integroinnista ja jatkuvasta oppimisesta.

Hankkeessa julkaistiin 20 artikkelia tai asiantuntijapuheenvuoroa liittyen työllistämiseen ja osaamisen kehittämiseen eri näkökulmista. Lisäksi hankkeessa tehtiin selvityksiä aiheeseen liittyen sekä julkaistiin julkisten hankintojen käsikirja.

Eri tilaisuuksissa käytettiin työllistämiseen ja osaamisen kehittämiseen liittyviä puheenvuoroja ja työllistämistä julkaistiin politiikkasuositus keväällä 2023. Yyo.fi-sivustolle koottiin työllisyydestä oma osionsa. Aiheeseen liittyvää koulutusmateriaalia tuotettiin eri tahoille. Työ- ja elinkeinoministeriölle tuotettiin koosteita toimintamallityöhön liittyen.

Vaikutukset:

- Eri toimijoiden edellytyksiä ottaa käyttöön vaikuttavia toimintamalleja osatyökykyisten ja muiden haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien työllistämiseksi osana yhteiskunnallista yrittäjyyttä on edistetty. Toimijat ovat saaneet tietoa toimintamalleista ja ovat olleet halukkaita ottamaan niitä käyttöön. Toimijat ovat saaneet lisäksi tukea mallien käyttöönottoprosesseissa. Tarkempaa seurantaä mallien käyttöönoton onnistumisesta ja vaikutuksista ei vielä tässä

vaiheessa ole mahdollisuus saada, koska käyttöönottoprosessit ovat verrattain pitkiä.

- Kansainvälisen yhteistyön käynnistäminen, tiedon lisääminen ja työllistämisen ekosysteemin toimijoiden tunnistaminen ovat vahvistaneet työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten verkostojen toimintaedellytyksiä.
- Tietoa osatyökykyisten työllistämisestä yhteiskunnallisten yritysten näkökulmasta on kootusti tarjolla yyo.fi-sivustolla.

Mittarit:

Työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten verkoston toiminnan aktiivisuus; toiminnan määrä	15 tapahtumaa
Työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten verkoston tapahtumien osallistujamäärät	245
Työhön integrointiin liittyvä materiaali koottu	Kyllä

5.7 Viestinnän ja sidosryhmätyön työpaketin tulokset

Tulos 1: Rakennettu osaamiskeskukselle verkkosivusto.

Yyo.fi-sivusto julkaistiin syksyllä 2021 ja sitä on kehitetty aktiivisesti koko hankkeen ajan. Sivustolle on tuotettu kattavasti tietoa yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta, heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistämistä sekä yhteiskunnallisista innovaatioista.

Sivuston pääkohderyhmäksi valittiin yhteiskunnalliset yrittäjät sekä yrittäjyyttä suunnittelevat, joita sivuston sisällöillä ensi sijassa tavoitellaan. Samalla sivusto palvelee myös muita osaamiskeskuksen olennaisia sidosryhmiä,

esimerkiksi yritysneuvoja. Sivustosta on tuotettu tiiviit versiot myös englanniksi ja ruotsiksi.

Sivuston tärkeimpiä sisältöjä ovat tilasto- ja yhteiskunnallisesta yrityksestä kokoava dataosio, yrittäjälle suunnattu materiaali-pankki sekä Ajankohtaista-osio, johon on koottu Asiantuntijalta-artikkelisarjan kirjoitukset, yhteiskunnallisten yritysten tarinat sekä osaamiskeskuksen tapahtumat.

Sivuston kävijämäärä on kasvanut tasaisesti hankkeen aikana ja vuonna 2023 kävijöitä on ollut yhteensä noin 12 000. Sivustolle on ohjattu liikennettä some- ja Google-markkinoinnilla. Sivuston kävijämääriä ja suosituimpia sisältöjä on seurattu kuukausittain Google Analytics -työkalulla.

Tulos 2: Toteutettu monipuolista markkinointiviestintää yhteiskunnallisille yrityksille ja sidosryhmille.

Osaamiskeskus on viestinyt omista palveluksistaan ja toiminnastaan sekä yhteiskunnalliseen yritystoimintaan liittyvistä teemoista sekä omissa että sidosryhmien viestintäkanavissa. Teeman tunnettuuden kasvattamiseksi markkinointiviestinnällä on pyritty tavoittamaan laajasti myös sellaisia yleisöjä, joille yhteiskunnallinen yrittäjyys ei ole entuudestaan tuttua.

Sidosryhmien käsitysten selvittämiseksi tehtiin vuonna 2022 yhteiskunnallisen yritystoiminnan tunnettuuskysely, joka kohdennettiin välityömarkkinatoimijoille, ELY-keskusten ja TE-palveluiden henkilöstölle, korkeakouluille, kansanedustajille, yritysneuvontaorganisaatioille, kuntien elinkeinoyhtiöille ja yrittäjäjärjestöille. Kyselyyn vastasi 136 henkilöä. Vastanneista 58 % kertoi, että yhteiskunnallinen yritys oli heille käsitteenä tuttu ja 54 % arvioi mielikuvansa yhteiskunnallisista yrityksistä positiiviseksi. Virheellisiä käsityksiä esiintyi erityisesti tukiin ja taloudelliseen kannattavuuteen liittyen.

68 % vastaajista luuli, että yhteiskunnallisille yrityksille on saatavissa erityisiä julkisia taloudellisia tukimuotoja ja 37 % luuli, että yhteiskunnallisten yritysten tavoitteena ei olisi taloudellinen kannattavuus.

Sisällöntuotanto yyo.fi-sivustolle, uutiskirjeeseen ja somekanaviin on ollut jatkuvaa ja aktiivista. Tietoa ja markkinointimateriaalia on tuotettu monissa eri muodoissa: tekstinä, kuvina, videoina, infograafeina, oppaina, esitteinä ja esityksinä. Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tunnettuutta on pyritty lisäämään viestimällä teemasta käytännönläheisesti ja konkreettisesti. Erilaisten kohderyhmien tarpeet ja tiedon taso on pyritty huomioimaan sisällöissä.

Osaamiskeskuksen kuukausittaisella uutiskirjeellä on vuoden 2023 lopussa yli 850 tilaajaa. Uutiskirjeen keskimääräinen avausprosentti vuonna 2023 on yli 40, joka kertoo tilaajien korkeasta sitoutumisasteesta. Osaamiskeskuksen somekanavat (LinkedIn, Instagram, Facebook ja X) tavoittavat yhteensä 1 534 seuraajaa.

Orgaanisen sisällöntuotannon lisäksi on tehty myös maksullisia some-kampanjoita ja Google-mainontaa, joilla on tavoitettu suurempia yleisöjä. Mainonnan sisältöinä ovat olleet esimerkiksi yhteiskunnallinen yrittäjyys ja osaamiskeskuksen tapahtumat sekä palvelut. Osaamiskeskuksen Google-mainonnalla oli 466 470 näyttökertaa maaliskuu-marraskuussa 2023. Mainoksista ohjaututtiin verkkosivuille 8 524 kertaa.

Omien kanavien lisäksi osaamiskeskuksen sisältöjä on linkitetty esimerkiksi Työmarkkinatorille ja KEHA-keskuksen TKK-alustalle.

Osaamiskeskuksen tapahtumista ja toimintaan liittyvistä teemoista lähetettiin hankkeen aikana 15 kutsua ja mediatiedotetta Liana Press -tiedotejakelupalvelun kautta.

Vastaanottajina oli toimittajia, kansanedustajia sekä hyvinvointialueiden ja kuntien edustajia. Joulukuussa 2022 järjestettiin medialle suunnattu taustoittava aamiaistilaisuus yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta. Tiedotteet eivät tuottaneet mediaosumia.

Osaamiskeskus on ollut näkyvästi mukana suurissa tapahtumissa, esimerkiksi SOSTE-Talk!:issa, Suomi Areenalla ja Kuntamarkkinoilla. Tapahtumissa on tavoitettu runsaasti ihmisiä, joille yhteiskunnallinen yritys on ollut vieras käsite, mutta myös heitä, jotka on voitu suoraan ohjata osaamiskeskuksen palveluiden pariin. Tapahtumissa käydyissä keskusteluissa yhteiskunnallinen yritystoiminta ja osaamiskeskuksen toiminta on nähty myönteisinä ja teema koettu kiinnostavaksi.

Osaamiskeskus on osallistunut yli sataan eri sidosryhmien järjestämään tilaisuuteen, joissa on tavoitettu yli 9 000 henkilöä. Osaamiskeskus on järjestänyt yli 50 omaa webinaaria ja tilaisuutta, joissa osallistujia on ollut yli 1 700. Palaute osaamiskeskuksen omista tapahtumista on ollut myönteistä. Esimerkiksi marraskuussa 2023 järjestetty yhteiskunnallisen yritystoiminnan päivä keräsi 150 osallistujaa. Osallistujat antoivat päivän onnistumiselle arvion 4.8 asteikolla 1–5. Kaikki palautekyselyyn vastanneet osallistuisivat vastaavaan päivään myös seuraavana vuonna.

Tulos 3: Tunnistettu ja valmennettu yhteiskunnallisen yritystoiminnan muutoslähettiläitä.

Keskeisiksi muutoslähettiläiksi tunnistettiin ohjausryhmän jäsenet, koska he edustivat kattavasti eri sidosryhmiä. Ohjausryhmän jäsenillä on yhdessä hyvin laajat ja kattavat verkostot, joissa heillä on mahdollisuus vaikuttaa yhteiskunnallisten yritysten tunnettuuteen ja mallia koskevaan tiedon tasoon.

Muutoslähettiläille valmisteltiin kattava tietopaketti osaamiskeskuksesta ja sen tavoitteista sekä niistä toiveista, joita heidän tiedonvälitys- ja vaikuttamistoiminnalleen asetettiin. Tietopaketti käytiin läpi jokaisen halukkaan ohjausryhmäläisen kanssa. Lähes kaikki ohjausryhmän jäsenet osallistuivat keskusteluihin ja suhtautuivat muutenkin myönteisesti rooliinsa muutoslähettiläinä.

Muutoslähettilästyön keskeisenä osana on ollut osaamiskeskuksen tuottamien politiikkasuositusten edistäminen muutoslähettiläiden omassa toimintaympäristössä ja verkostoissa. Työstä saatiin myös tukea osaamiskeskuksen toiminnan jatkuvaan kehittämiseen.

Osaamiskeskus on osallistunut Kuntaliiton ja KEINO-osaamiskeskuksen Hankinnoilla työllistämisen yhteistyöryhmään ja Hankinta-Suomen Sosiaalisesti kestävätkä hankinnat -teemaryhmään. Ryhmiin osallistuminen on tukenut osaamiskeskuksen tavoitetta sosiaalisten kriteerien käytöstä julkisissa hankinnoissa.

Tulos 4: Julkaistu kolme politiikkasuositusta.

Ensimmäinen politiikkasuositus ”Uusi työpaikka 100 000 ihmiselle yhteiskunnallisten yritysten voimalla” julkaistiin 1.3.2023. Sen sisältö painottui osatyökykyisten henkilöiden työllistäminen -työpakettin tavoitteisiin. Poliitiikkasuosituksen neljä suositusta kohdistuivat julkisten hankintojen tehokkaampaan hyödyntämiseen, työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten hyödyntämiseen, työnteon kannattavuuteen ja yhteiskunnallisten yritysten rahoitusmahdollisuuksiin. Poliitiikkasuosituksen teemat olivat esillä eri tapahtumissa vuoden aikana. Julkisten hankintojen osalta vaikuttamistyötä tehtiin mm. Hankinta-Suomen sosiaalisesti kestävien hankintojen teemaryhmässä.

Toinen politiikkasuositus ”Kolme tekoa vauhdittamaan yhteiskunnan uudistumista” julkaistiin

24.10.2023. Sisältö painottui sosiaaliset innovaatiot -työpakettin tavoitteisiin. Suosituksessa ehdotettiin kolmea tekoa tukemaan yhteiskunnan uudistamista: (1) yhteiskunnan uudistaminen tulee nostaa kaiken innovaatiotoiminnan keskiöön; (2) yhteistyötä estävät raja-aidat tulee rikkoa ja yhteiskunnallises- ta innovoinnista pitää tehdä TKI-toimintaa ja tutkimusta poikkileikkaava lähestymistapa; (3) yhteiskunnallisille innovaattoreille tulee luoda taloudellisia kannustimia.

Kolmas politiikkasuositus ”Yhteiskunnalliset yritykset vahvistamaan elinkeinoelämää” julkaistiin YYO:n järjestämässä Yhteiskunnallisen yritystoiminnan päivässä 16.11.2023. Poliitiikkasuosituksen pohjana käytettiin EU:n yhteisötalouden toimintasuunnitelmaa sekä OECD:n suosituksia yhteisötalouden edistämisestä ja tarjottiin viisi keskeistä näkökulmaa yhteisötalouden toimintasuunnitelman kansallisen toteuttamisen tueksi: (1) yhteiskunnallisten yritysten toimintaedellytysten poikkihallinnollinen ja koordinoitu kehittäminen; (2) verkostomaisen osaamiskeskuksen toiminnan vakiinnuttaminen; (3) yhteiskunnallisten yritysten tilastoinnin, tiedon tuottamisen ja vaikuttavuuden arvioinnin resursointi; (4) olemassa olevien rahoitusmekanismien täysimääräinen hyödyntäminen; sekä (5) verotuskäytäntöjen ennakoitavuuden parantaminen.

Poliitiikkasuositusten teemat valittiin osaamiskeskuksen työpakettien tavoitteista niin, että ne tukevat mahdollisimman hyvin yhteiskunnallisten yritysten toimintamahdollisuuksien kehitystä. Poliitiikkasuositukset käännettiin myös ruotsiksi ja englanniksi. Suositukset toteutettiin niin, että niitä voidaan hyödyntää useamman vuoden ajan. Suosituksista viestittiin osaamiskeskuksen kanavissa. Lisäksi niistä lähetettiin mediatiedotteet ja niitä esiteltiin keskeisille sidosryhmille.

Tulos 5: Tehty yhteistyötä kansainvälisten yhteiskunnallisten yritysten ja yhteisötalouden verkostojen kanssa.

Tietoa kansainvälisistä, erityisesti EU:ssa toimivista yhteisötalouden järjestöistä ja verkostoista kerättiin hankkeen alussa. Virallisia verkostoja tunnistettiin yhteensä noin 15, lisäksi tunnistettiin muutama erillisen hankkeen ympärille muodostunut epävirallisempi verkosto. Näistä noin puoleen osaamiskeskuksen toimijoilla oli jo valmiiksi yhteys tai jäsenyys. Osaamiskeskuksen toimintaa ja tavoitteita pyrittiin esittelemään aina tilaisuuden tullen eri verkostoille.

Hankkeen aikana tiiviimpi yhteistyö käynnistettiin kahden jatkoa ajatellen keskeisimmän verkoston, Euclidin ja Ensien kanssa. Diakoniamammattikorkeakoulu hyväksyttiin jäseneksi Euclidiin, joka toimii erityisesti sosiaalisten innovaatioiden edistämisen ja yhteiskunnallisen yritystoiminnan vaikuttavuuden mittaamisen ja todentamisen teemoissa. Silta-Valmennusyhdistys hyväksyttiin jäseneksi Ensieen, joka on johtava eurooppalainen työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten verkosto. Silta-Valmennus edustaa Ensieessä YYO:hon kytkeytyviä työhön integroivia toimijoita. Ensien kautta YYO saa läheiset kontaktit useimpien EU-maiden työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten verkostoihin ja kattojärjestöihin.

Tulos 6: Tehty yhteistyötä ESR+-rahoitteisen Yhteiskunnallisten yritysten liiketoimintaedellytysten parantaminen -koordinaatiohankkeen kanssa.

Vuoden 2023 aikana käynnistyneen ESR+-rahoitteisen Yhteiskunnallisten yritysten liiketoimintaedellytysten parantaminen -hankkeen kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä toiminnan juurruttamisen ja jatkokehittämisen varmistamiseksi. ESR+-hankkeen työntekijät ovat osallistuneet vuoden aikana osaamiskeskuksessa vuosien 2021–2023 toteutettujen

toimenpiteiden arviointiin. Kansallisen Sosiaalisten innovaatioiden osaamiskeskus -hankkeen kanssa tehtiin vuosina 2022–2023 tiivistä yhteistyötä roolituksen ja tehtävien määrittelyiden osalta. Toimintaa on yhteensovitettu niin, että päällekkäisyyksiä tapahtumissa tai toiminnassa ei ole syntynyt. Lisäksi osaamiskeskuksen aineistoja on hyödynnetty Sosiaalisten innovaatioiden osaamiskeskuksen sosiaalisten innovaatioiden validointityökalun pohjana.

Vaikutukset:

- Osaamiskeskuksen sivusto kokoaa yhteen laajasti tietoa ja eri verkostojen asiantuntemusta yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta yhdelle alustalle. Vastaavaa tietopankkia yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta ei ole aiemmin ollut. Sivuston kävijämäärä on ollut tasaisessa kasvussa hankkeen ajan. Google- sekä somemainonnan ansiosta osaamiskeskus on tavoittanut myös yleisöä, joille aihe ei ole entuudestaan tuttu. Myös muiden osaamiskeskuksen käytössä olevien viestintäkanavien tavoitavuus on kasvanut hankkeen ajan. Sivuston ja muiden viestintätoimenpiteiden ansiosta yhteiskunnallisen yritystoiminnan näkyvyys ja tunnettuus on kasvanut.
- Yhteiskunnallisen yritystoiminnan näkyvyyttä ja tunnettuutta on kasvatettu myös sidosryhmätyöllä ja tapahtumissa. Osaamiskeskuksella on ollut yhteensä 123 sidosryhmätapahtumaa, joihin on osallistunut 10 600 henkilöä.
- Muutoslähettiläs- ja sidosryhmätyön avulla on edistetty yhteiskunnallisten yritysten markkinoille pääsyä ja toiminnan muiden esteiden madaltamista ja valmisteltu esimerkiksi varattujen hankintojen kokeilua.

Mittarit:

Osaamiskeskuksen sivusto julkaistu	Kyllä
Politiikkasuositukset julkaistu	Kyllä
Rekrytoitujen muutoslähettiläiden määrä	12

5.8 Hankehallinto

Hankehallinnon tehtävänä on ollut tukea kaikkien osaamiskeskuksen tavoitteiden ja tehtävien toteutumista. Tavoitteena on ollut varmistaa, että:

- Toimijoilla on yhteinen käsitys tavoitteista ja toimenpiteistä, työpakettien ja eri organisaatioiden toimenpiteet sovitaan yhteen koko verkoston toiminnan kanssa.
- Verkoston sisäinen viestintä ja vuorovaikutus koetaan dialogiseksi, läpinäkyväksi ja avoimeksi.
- Verkoston yhteistoiminta on tuloksellista ja jatkuvasti kehittyvää.

Hankehallinto on vastannut toiminnan kokonaisuuden hallinnoinnista, työn koordinoinnista ja aikataulutuksesta sekä luonut osaamiskeskukselle rakenteen ja toimintatavat verkostomaiseen työskentelyyn.

Osaamiskeskuksen johtaminen on perustunut uudenlaiselle verkostomaiselle toimintamallille. Hankekoordinaattorina toiminut ARVO ry on vastannut toiminnan kokonaisuuden raportoinnista ja esittelystä hankkeelle nimetylle ohjausryhmälle, konsortion vastuuhenkilöiden kokousten valmistelusta ja koollekutsumisesta sekä organisaatioiden taloudesta vastuullisten henkilöiden tiedottamisesta. Hankehallinto on vastannut lisäksi hankkeen yhdessä sovittujen toimintaperiaatteiden noudattamisesta.

Hankkeen vastuuhenkilöiden tapaamisia järjestettiin hankkeen aikana yhteensä seitsemän (7) ja lisäksi kaikille osaamiskeskuksessa työskenteleville järjestettiin yhteisiä koulutus- ja toiminnan arviointi-, suunnittelu- ja kehittämistilaisuuksia neljä (4).

Hankehallinto vastasi yhteisten toiminnan suunnittelu- ja raportointipohjien luomisesta sekä Teams-alustan luomisesta ja ylläpidosta. Lisäksi työpakettien vastuuhenkilöitä on tuettu tarpeen mukaan toiminnan suunnittelussa, arviointitiedon keruussa ja kehittämisessä.

Hankehallinnon onnistumista tavoitteissa on arvioitu rakenteiden, vuorovaikutuksen ja tuloksellisuuden sekä innovatiivisuuden osa-alueilla. Viimeisimmän tulosraportin mukaan viisiportaisella asteikolla arvioituna toiminnan rakenteiden onnistumisen osalta arvio oli 3,8, vuorovaikutuksen onnistumisen osalta 4,2 sekä tuloksellisuuden ja innovatiivisuuden osalta 3,9. Kaikkia tuloksia voidaan pitää hyvinä. Tulokset myös pysyivät lähes samoina koko hankkeen ajan. Organisaatiossa työskentelevien ymmärrys omista ja muiden työtehtävistä lisääntyi jonkin verran hankkeen edetessä. Parhaat tulokset liittyivät vuorovaikutuksen osalta dialogisuuteen.

Verkostomaisessa työskentelyssä onnistumisen kannalta sisäinen viestintä ja uusien työntekijöiden perehdytys ovat olennaisessa roolissa.

6

Hankkeen kokemukset ja opit

Hankkeen aikana palautetta kerättiin kyselyin ja haastatteluin eri työpaiketeissa muun muassa toimintaan osallistuneilta yrityksiltä ja yhteistyökumppaneilta. Tuloksia on esitelty edellä työpakettien tulosten yhteydessä.

Lisäksi hankkeen aikana arvioitiin sisäisiä prosesseja, rakenteita ja vuorovaikutusta sekä toiminnan tuloksellisuutta ja innovatiivisuutta. Arviointi toteutettiin hankkeen työntekijöiden itsearviointina. Hankkeen lopuksi järjestetyssä koko konsortion yhteisessä arviointi- ja kehittämistilaisuudessa arvioitiin toimintaa ja tuloksia sekä muodostettiin suosituksia jatkotoimenpiteistä.

Hankkeessa onnistuttiin ohjauksen ja neuvonnan osalta tavoittamaan laajasti yritysneuvoja. Yritysneuvontaorganisaatiot ovat osoittaneet kiinnostusta teemaan, mikä luo hyvän maaperän toiminnan juurtumiselle palvelujärjestelmään. Lisäksi tuotettu materiaali on ollut kattavaa ja se on koettu onnistuneeksi.

Arvioinnissa todettiin, että yritysten vaativampien tai syvempien tarpeiden huomioimiseen ei ole ollut mahdollisuuksia lyhytkestoisessa neuvonnassa.

Sosiaalisten innovaatioiden edistämisessä vaikuttamistyö on ollut vahvaa ja sosiaalisten innovaatioiden käsite on saanut tunnettuutta. Käsite koetaan kuitenkin edelleen abstraktiksi. Yhteistyö hyvinvointialueiden ja perinteisen yrittäjä- ja sijoittajakentän kanssa ei ole ollut riittävän vahvaa.

Hautomo- ja kiihdyttämötoiminnassa toteutettu Muutoksentehtävän työkirja ja opas hautomotoimintaan ovat herättäneet paljon kiinnostusta. Ne on koettu toimiviksi työkaluiksi myös konseptin levittämisen näkökulmasta. Hautomo- ja kiihdyttämötoiminnan yhteiskehittämisen

verkosto on ollut toimiva tapa toiminnan juurruttamiseen ja levittämiseen varhaisessa vaiheessa. Verkostot ovat ilmaisseet myös kiinnostuksensa jatkaa toimintaa.

Haasteena hautomo- ja kiihdyttämötoiminnassa on ollut eri toimintojen jatkuvuuden varmistaminen ja hautomoiden jääminen esihautomoasteelle, jolloin niiden vaikutus liiketoiminnan vahvaan kasvuun on jäänyt vaatimattomaksi.

YAMK-tutkinnon toteuttaminen on herättänyt suurta kiinnostusta ja tutkinnon kehittämistä on onnistuttu edistämään laajan korkeakouluverkoston avulla. Toteutukseen sitoutuminen on kuitenkin epävarmaa ja se vaatii pitkäjänteistä kehitystyötä. Yhteiskunnallisen yritystoiminnan ensimmäinen oppikirja ja ohjauksen osaajakoulutus onnistuivat erittäin hyvin. Ne edesauttavat jatkossa yhteiskunnallisen yritystoiminnan juurruttamista koulutukseen.

Datasivusto on koettu toimivaksi ja tarpeelliseksi. Datasivuston sisältämän aineiston päivittäminen on haasteellista eikä hyvää ratkaisua jatkuvaan päivitykseen ole toistaiseksi löydetty.

Osatyökykyisten työllistämisen mallien kokoaminen koettiin tärkeäksi ja teemaa käsittelevät webinaarit onnistuivat erittäin hyvin. Mallien kokoaminen toimii hyvänä pohjana jatkotyölle, arvioinnille ja mallien levittämiseksi. Tietoa malleista ja niiden arvioinnista on tärkeää levittää jatkossa yhä enemmän.

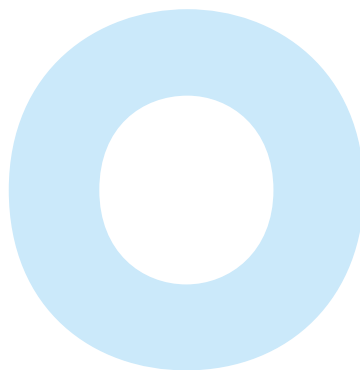
Hankkeessa on onnistuttu luomaan selkeä, yhtenäinen ja ammattimainen brändi osaamiskeskukselle. Viestintä ja sidosryhmätyö on onnistunut tavoittamaan olennaiset ja tavoitteen mukaiset kohderyhmät hyvin. Onnistumisen on mahdollistanut sekä konsortion sisäisen viestintätiimin hyvin koordinoitu yhteistyö että johdonmukainen tapa viestiä osaamiskeskuksen

toiminnasta ja palveluista kohderyhmien tarpeita palvellen, ei "hankekielellä".

Mediaviestintää tehtiin hankkeen aikana rajatusti. Medianäkyvyys vaatii kohdenetumpia toimia ja median näkökulmasta kiinnostavien pääviestien kirkastamista yhdessä eri osa-alueiden (työpakettien) asiantuntijoiden kanssa.

Sisäisessä viestinnässä käytössä oli yhteinen Teams-alusta, joka koettiin hyvin toimivaksi. Tiedon, toiminnan ja osaamiskeskuksessa työskentelevien henkilöiden määrän kasvaessa uusien sisäisen viestinnän käytäntöjen kehittämiseen tulee kiinnittää vielä enemmän huomiota.

Hanke onnistui hyvin verkostomaisessa työskentelyssä ja vuorovaikutus koettiin onnistuneeksi. Toiminta koettiin myös uutta luovaksi ja innovatiiviseksi. Haasteena verkostomaisessa työskentelyssä on erityisesti uusien työntekijöiden riittävä perehdyttäminen koko osaamiskeskuksen toimintaan.

7

Yhteenveto ja jatkotoimet

Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskus -hanke on täytäntöön saatu sille rahoituspäätöksessä asetetut tehtävät ja toteuttanut päätöksen mukaiset tulokset.

Useita osaamiskeskuksesta käynnistettyjä palveluita ja toimintoja jatketaan ESR+-rahoitteisessa Yhteiskunnallisten yritysten liiketoimintaedellytysten parantaminen -koordinaatiohankkeessa (2023–2027).

Ohjaus- ja neuvontapalveluiden juurruttamista yrityspalvelujärjestelmään jatketaan. Työtä tukee hankkeen aikana tuotettu juurruttamisen suunnitelma ja neuvojaopas. Yritysneuvontaa tarjotaan edelleen myös suoraan Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksen kautta, mutta painopiste siirtyy taustatuen antamiseen yleisille yritysten neuvontapalveluille. Lisäksi aluetyön kautta yhteiskunnallisia yrityksiä tuetaan erityisesti kumppanuuksien luomisessa ja uusien hankkeiden käynnistämässä. Jatkossa on tärkeää kartoittaa yritysten lähtötilanne neuvonnan alkuvaiheessa. Neuvonnan ja ohjauksen asiakaskunnassa on ollut poikkeuksellisen paljon myös kokeneita yrittäjiä.

EU:n yhteisötalouden toimintaohjelman toteuttamisen toimenpiteistä yhteisötalouden palveluylän ja yritysten osaamisen kehittämisen (Skills Pact) edistäminen kuuluvat jatkossa neuvonnan ja ohjauksen toimenpiteisiin.

Sosiaalisten innovaatioiden sektorilla on tapahtunut viime vuosina paljon sekä kansainvälisellä että kansallisella tasolla. Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksen toiminta on keskittynyt ja sen on hyvä jatkossakin keskittyä yhteiskunnallisten yritysten rooliin sosiaalisissa innovaatioissa. ESR+-hankkeessa painopiste siirtyy selvitystyöstä uusien innovaatioiden kehittämisen tukeen ja innovaatioiden skaalaamiseen. Tässä työssä hyödynnetään

hautomotoiminnasta saatuja oppeja ja materiaaleja. Hautomo- ja kiihdyttämötoiminta ei sellaisenaan jatku. Hautomotoiminnassa kehitetty mentorointi kannattaa ottaa osaksi neuvontapalveluiden palvelupolkua. Hautomokonsepti ja käytetyt työkalut ovat yyo.fi-sivustolla vapaasti hyödynnettävissä. Hautomokonseptin levittäminen uusien korkeakoulujen omiin hautomo-ohjelmiin on hyvä huomioida esimerkiksi osana ESR+-hankkeessa tehtävää alueellisten ekosysteemien vahvistamista.

Uusien rahoitusmekanismien osalta suosituksena on erillisen projektin käynnistäminen vaikuttavuusperusteisen rahaston perustamiseen.

Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimuksen edistäminen jatkuu ESR+-hankkeessa aiempaa suuremmalla panostuksella. Tiedonkeruun systematisointia jatketaan kehittämällä yhteistyötä tiedon tuottajien kanssa. Hankkeessa kehitetyn datasivuston tiedonkeruuta ja yhteiskunnallisten yritysten tunnistamista jatketaan yhteistyössä LUT-yliopiston kanssa. Tiedekorkeakoulujen kanssa tehtävää yhteistyötä ja tutkimusverkoston toimintaa kehitetään edelleen.

Osatyökykyisten työllistymisen mallien levittäminen ja käyttöönotto vaatii pitkäjänteistä työtä, jossa on päästy hyvään alkuun. Mallien kuvaaminen esimerkiksi Innokylään voi lisätä niiden avointa leviämistä. ESR+-hankkeessa mallien arviointia ja levittämistä jatketaan ja toimijoita tuetaan mallien käyttöönotossa. Hankkeessa arvioiduista malleista puuttui vaikutusten arviointia ja erityisesti taloudellista näkökulmaa. Tähän tulee kiinnittää huomiota jatkossa. ESR+-hankkeessa tunnistetaan myös kansainvälisiä malleja. Vuonna 2023 käynnistetyn työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten verkoston toimintaa jatketaan.

Sidosryhmätyö on hankkeessa ollut kansallisesti laajaa. Hankkeen toiminta-aikana hyväksytty

EU:n yhteisötalouden toimintaohjelma on luonut tarpeen myös laajemmalle kansainvälisen sidosryhmätyön koordinoinnille. Jatkossa sidosryhmätyö ja verkostotoiminta laajenee voimakkaasti kansainväliseen toimintaan. Kansainvälisistä verkostoista tärkeitä ovat muun muassa The European Network of Social Integration Enterprises (Ensie), Euclid Network sekä kansainväliset tutkijaverkostot. Jatkossa seurataan myös muiden keskeisten kansainvälisten järjestöjen toimintaa ja ohjelmia. Lisäksi koordinoidaan osallistumista EU:n rahoitushakuihin ja edistetään suomalaisten yhteiskunnallisten yritysten kansainvälistä verkostoitumista rahoituksen hakujen toteutumiseksi.

Kansallista sidosryhmä- ja verkostotyötä tulee edelleen jatkaa. Sidosryhmätyössä kartoitetaan esimerkiksi yhteiskunnalliseen yritystoimintaan liittyvien EU-ohjelmien ja -politiikan tilannetta sekä koordinoidaan niihin reagointia.

Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskukselle on rakennettu selkeä brändi sekä hyvin toimivat viestintäkanavat ja viestinnän käytännöt, joiden käyttöä jatketaan ja kehitetään ESR+-hankkeessa. Kohdennettua ja eri sidosryhmille räätälöityä markkinointiviestintää tarvitaan myös jatkossa yhteiskunnallisen yritystoiminnan tunnettuuden kasvattamiseksi sidosryhmien keskuudessa. Yyo.fi-sivusto toimii jatkossakin yhteiskunnallisen yritystoiminnan tietopankkina. Sen käytettävyyttä ja sisältöjen löydettävyyttä kehitetään edelleen. Huomiota on kiinnitettävä myös yhteisten pääviestien kirkastamiseen ja toimivaan tiedonkulkuun eri työpakettien ja toimijoiden välillä, jotta osaamiskeskuksen viestintä säilyy yhtenäisenä.

8

Lähteet

Kostilainen, Harri 2020:
Yhteiskunnalliset yritykset Suomessa.
Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2020:10.
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162094>

Työ- ja elinkeinoministeriö 2023:
Työkykyohjelma 2019–2023: Loppuraportti.
Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2023:21.
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164849>

Työ- ja elinkeinoministeriö 2021:
Yhteiskunnallisten yritysten strategia.
Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2021:41.
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163198>

9

Liitteet

Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksessa tuotetut selvitykset, artikkelit sekä koulutus- ja muu materiaali

Selvitykset ja politiikkasuositukset

De Groote, Tomas. 2023. Boosting Social Innovation in Finland – Mapping Support Ecosystems for Social Innovation.

Yhteiskunnallisten yritysten hallinnon erityiskysymysten oikeudellinen selvitys. 2023.

Lemola Tarmo. 2023. Sosiaalinen innovaatio sanoista tekoihin.

Lehto Linda. 2023. Selvitys vaikuttavuussijoittamisesta yhteiskunnallisten yritysten rahoituksen muotona.

Sosiaalisten innovaatioiden käsitteestä -taustapaperi. 2022.

Kehitystyön tulosten suojaaminen -selvitys. 2022.

Yhteiskunnallinen yritystoiminta Suomen ammattikorkeakouluissa -koulutus selvitys. 2023.

Datasivusto-raportti. 2023.

Korpela, Joni. 2023. Varattujen hankintojen selvitys.

Kooste osatyökykyisten työllistämisen toimintamalleista osat 1–4. 2023.

Vaikuttavuusperusteiset palveluhankinnat -selvitys. 2023.

Uudelleenkäytön selvitys. 2023.

Työllistämisseelvitys. 2022. Soste ja YYO.

Matkaraportti YYO:n yhteinen opintomatka Edinburgh ja Oban, Skotlanti. 2023.

Politiikkasuositus: Yhteiskunnalliset yritykset vahvistamaan elinkeinoelämää. 2023.

Politiikkasuositus: Kolme tekoa vauhdittamaan yhteiskunnan uudistumista. 2023.

Politiikkasuositus: Uusi työpaikka 100 000 ihmiselle yhteiskunnallisten yritysten voimalla. 2022.

Käsikirjat, oppaat ja työkalut

Hänninen, J., Tarvainen T. 2023. Yhteiskunnallisen yritystoiminnan neuvojan käsikirja. Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksen julkaisut. Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry.

Yhteiskunnallisen yrityksen rahoitus: Rahoitusratkaisuja-tietosivu. yyo.fi/rahoitusratkaisuja.

Hallamaa, M., Lehto., L., Tarvainen, T., (toim.). 2023. Muutoksentekijän työkirja. Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksen julkaisut. Helsinki.

Hallamaa, M., Lehto., L., Tarvainen, T., (toim.). 2023. Changemakers' Workbook – Tools for Social Entrepreneurship. Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksen julkaisut. Helsinki.

Näin onnistut! – Opas vaikuttavaan hautomo- ja kiihdyttämötoteutukseen.

Julkisten hankintojen käsikirja yhteisötalouden toimijoille.

Yhteiskunnallinen yrittäjyys Suomessa datasivu. 2023. www.yyo.fi/data.

Yhteiskunnallisen yritystoiminnan muodot Suomessa. PDF-tiedosto.

Yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamalli. Täytettävä PDF-tiedosto.

Vaikuttavuusketju. Täytettävä PDF-tiedosto.

Koulutus- ja webinaarimateriaalit

Neuvojavalmennus-koulutusmateriaali 1–2. 2023.

Näin perustat yhteiskunnallisen yrityksen -webinaarimateriaali. 2023.

Mitä on yhteiskunnallinen yritystoiminta -webinaarimateriaali. 2023.

Näin osoitat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden -webinaarimateriaali. 2023.

Perustietoa yrittäjälle -esite. 2023.

Perustietoa yritysneuvojalle -esite. 2023.

Rahoituksen muotoja. Kuva.

Hautomotoiminnan koulutusmateriaali osa-alueet 1–4.

Yhteiskunnallisen yritystoiminnan ohjauksen osaaaja -koulutusmateriaalit. <https://yyo.fi/yhteiskunnallisten-yritysten-ohjauksen-osaaja-koulutus/> [12.1.2023.]

Kostilainen H., Nieminen, A. (toim.). 2023. Yhteiskunnallinen yritys. DIAK julkaisusarja. Helsinki.

Verkostoista ekosysteemeihin -webinaarimateriaali. 2023.

Löydä osaaaja -webinaarimateriaali. 2023.

Toimintamallien skaalaaminen -webinaarimateriaali. 2023.

Tuloksia yksilöllisellä ohjauksella -webinaarimateriaali. 2023.

Osaamisen kehittämisen hyvät käytännöt -webinaarimateriaali. 2023.

Toimintamallien skaalaaminen -webinaarimateriaali. 2023.

Yhteiskunnallinen yritystoiminta. Muutoslähettiläiden materiaali. 2023 päivitetty.

Toimintamallit

Yhteiskunnallisten yritysten neuvonta- ja ohjauspalveluiden toimintamalli. 2023.

Mentoriverkoston juurruttamissuunnitelma. Sisäinen muistio.

YAMK-tutkintosuunnitelma. 2023.

Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimuksen tiekartta. 2022. <https://yyo.fi/palvelut/opettajille-ja-tutkijoille/> [12.1.2024.]

Tietoartikkelit (julkaistu yyo.fi-sivustolla)

Julkiset hankinnat työllistämisen välineenä

Osaamisen kehittämisen monimuotoisuus

Tuetun työllistymisen kustannusvaikuttavuus

Miten osoittaa yhteiskunnallisen yrityksesi tuottamat vaikutukset?

Skaalaamalla lisää työllisyyttä – toimivat työllistymisen mallit hukkuvat jatkuvassa kehitystyössä

Osaatyökykyiset ja osaamisen kehittäminen

Sosiaaliset innovaatiot yhteistyönä

Tuloksia yksilöllisellä ohjauksella

Miten johtaa sosiaalista innovaatio toimintaa – viisi vinkkiä

Yhteistyöstä ekosysteemeihin

Tuettu osaamisen kehittäminen

Monimuotoisen työyhteisön osaamisen kehittäminen

Yhteiskunnallisen yrityksen osaamisen kehittäminen

Rikostaustaisten henkilöiden työllistyminen

Osaatyökykyisten henkilöiden työllistymistä edistävän palvelukokonaisuuden elementit

Työllisyyttä edistävän palvelukokonaisuuden rakentaminen

Liiketoimintaa harjoittavan järjestön verotus

Julkiset hankinnat ja niihin valmistautuminen

Järjestöt palveluntuottajina

Muistilista sosiaalisen innovaation jatkokehittäjälle

Osallistava ja verkostomainen viestintä kasvattaa vaikuttavuutta

Yhteiskehittämällä luodaan kestäviä ratkaisuja työllisyyteen

Miten muokkaan työtä työntekijän työkykyyn sopivaksi?

Muistilista rahoituksen hakijalle – mihin ja mistä rahoitusta yrityksellesi?

Vaikuttavuusperusteinen liiketoiminta yhdistää sosiaalisen, ekologisen ja taloudellisen hyödyn

Työllistämisen ytimessä

Muistilista sosiaalisen innovaation kehittäjälle

Vaikuttavuusketju – työkalu vaikuttavuuden mallintamiseen ja arviointiin

Mitä on yhteiskunnallinen vaikuttavuus?

Teoista sanoiksi – vaikuttavuudesta viestiminen on elinehto

Osaatyökykyisyyden myytit

Muistilista yhteiskunnallisen yrityksen perustajalle

Kuinka antaa suojaa sosiaalisille innovaatioille?

Mitä tulee ottaa huomioon omaa sosiaalista innovaatiota suojatessaan?

Mitä rahoitusmahdollisuuksia
innovaatiotyöhön voi hyödyntää?

Suunnittelen yritystä, joka työllistää
osatyökykyisiä – mitä minun
tulisi ottaa huomioon?

Mitä tukea voin saada osatyökykyisen
henkilön rekrytoimiseen?

Yritysten ekosysteemiajattelusta
vauhtia liiketoimintaan

Työhön integroiva yhteiskunnallinen
yritys – mitä ihmettä?

Mitä mahdollisuuksia sosiaaliset
innovaatiot tarjoavat liiketoimintaan?

Mitä ovat sosiaaliset innovaatiot?

Voiko yhdistys olla yhteiskunnallinen yritys?

Mitä eroa on yrityksen yhteiskuntavastuulla
ja yhteiskunnallisella yritystoiminnalla?

YRITTÄJILLE, YRITYKSILLE JA YHTEISÖILLE

NEUVONTA JA OHJAUS:

118 neuvottua yhteisöä / henkilöä
14 pehmoleijonanluolaan osallistunutta tiimiä
1-3 h tyypillinen neuvontakerta

HAUTOMOT JA KIIHDYTTÄMÖT:

5 toteutettua esihautomoa
49 osallistujaa
17 yhteistyöorganisaatiota
Mentoriverkosto käynnistetty

TAPAHTUMAT:

14 neuvontaorganisaatioiden kanssa järjestettyä tapahtumaa
7 omaa webinaaria ja tilaisuutta
1800 + osallistujaa

YRITYSNEUVOJILLE

KOULUTUS JA VALMENNUS:

3 Yhteiskunnallisen yritystoiminnan ohjauksen osaaja -koulutusta (124 ilmoittautunutta)
4 neuvojavalmennusta (60 + osallistujaa)

INFOTILAISUUDET:

esim. Uusyrittäjäkeskukset, kehitysyritykset, TE-palvelut, ELY-keskukset
17 tilaisuutta
574 osallistujaa

TIEDON TUOTTAMINEN:

- Yrittäjän materiaalipankki (yyo.fi)
- Muutoksentekijän työkirja
- Yhteiskunnallinen yritys - oppikirja

TAVOITETTU TOIMINNALLA:

2000

yrittäjää ja potentiaalista yrittäjää

1000

yritysneuvojaa ja ohjausammattilaista

TEHTÄVÄ:

Valtakunnallisten neuvonta- ja ohjauspalveluiden käynnistäminen sekä vaikuttavuusperusteisen liiketoimintaosaamisen lisääminen

NEUVONNAN SISÄLLÖT:

1. Yhteiskunnallisten yritysten erityispiirteet
2. Uuden palvelun tai ratkaisun sparraus
3. Liiketoiminnan muutos yhteiskunnalliseksi yritykseksi
4. Osatyökykyisten työllistäminen
5. Rahoitusvaihtoehdot
6. Vaikuttavuus

YRITYSTEN SDG-TAVOITTEET:

86 %

Neuvontapalveluihin hakeutuminen oli helppoa.

22 %

Neuvontapalveluihin osallistuneet, joilla toimintamalliin liittyi osatyökykyisten työllistäminen.

10 %

Neuvontapalveluihin osallistuneet, joilla liikeidea perustuu digitaaliseen ratkaisuun.

Neuvotut yritykset hyvinvointialueittain

Helsinki 30 %
Pirkanmaa 16 %
Länsi-Uusimaa 8 %
Satakunta 5 %
Keski-Uusimaa 5 %

**Neuvonta- ja ohjauspalvelut:
Tärkeimmät tulokset ja havainnot**

VAIKUTTAMINEN JA KESKUSTELUN HERÄTTÄMINEN:

- Suomalaisen innovaatiopolitiikan uusi tulevaisuus -seminaari (35 osallistujaa)
- Sosiaalisten innovaatioiden teemafoorumi

SIDOSRYHMÄTYÖ:

- Rahoittajien ja TKI-toimijoiden sidosryhmätapaamiset
- Kv-yhteistyön valmistelu
- Keskeisiä sidosryhmiä: Hankinta-Suomi, KEINO

TIEDON TUOTTAMINEN:

- Materiaalia tuotettu sivuille, koulutuksiin ja hautomoihin
- 5 asiantuntija-artikkelia

RAHOITUS- JA IPR-SELVITYKSET:

1. Rahoitusratkaisuja -koontisivu (yyo.fi)
2. IPR-oikeuksien katsaus ja materiaali
3. Lemola: Sosiaalinen innovaatio – sanoista tekoihin
4. Kansainvälinen benchmarkkaus sosiaalisten innovaatioiden tuista
5. Vaikuttavuussijoittamisen selvitys

HUOMIOITA SOSIAALISTEN INNOVAATIOIDEN RAHOITUKSESTA

1. Sektorirajat ja skaalaaminen ovat yleisimpiä rahoituksen haasteita.
2. Rahoitusta ei aina ole mahdollista kohdentaa kaupallistamiseen ja skaalaamiseen.
3. Vaikuttavuussijoituksilla on potentiaalia yhteiskunnallisten yritysten rahoitusmuotona tulevaisuudessa.

YYO POLITIIKKASUOSITUS: KOLME TEKOA VAUHDITTAMAAN YHTEISKUNNAN UUDISTUMISTA

1. Yhteiskunnan uudistaminen ja positiivinen muutos kaiken innovaatiotoiminnan keskiöön.
2. Tehdään yhteiskunnallisesta innovoinnista TKI-toimintaa ja tutkimusta poikkileikkaava lähestymistapa.
3. Yhteiskunnallisten innovaattoreiden tulee hyötyä myös taloudellisista kannusteista.

TEHTÄVÄ: Sosiaalisten innovaatioiden laajentumisen, kaupallistamista tukevien rakenteiden ja verkostoyhteistyön vahvistaminen

DATASIVUSTO:

- Ensimmäinen yhteiskunnallista yritystoimintaa käsittelevä datasivusto (yyo.fi/data)
- 2 924 aktiivista yhteiskunnallista yritystä listattuna mm. toimialoittein ja maakunnittain
- Yyo.fi-sivuston 2. suosituin alasivu

YHTEISKUNNALLISEN YRITTÄJYYDEN YAMK-TUTKINTO:

- Lähes kaikki AMK:t ovat kiinnostuneita YAMK-opintokokonaisuuden valmistelusta ja kokevat sen tärkeäksi.
- Tutkinto käynnistyy verkostomaisesti eri AMK:en kesken toteutettuna 2025

OPPIKIRJA:

- Ensimmäinen yhteiskunnallista yritystoimintaa käsittelevä oppikirja julkaistu 2023
- Kirjoittajina laaja asiantuntijaverkosto

TUTKIMUKSEN TIEKARTTA:

Tiekartan tavoitteita:

- yhteiskunnallisen yrittäjyyden YAMK-tutkinto
- yhteiskunnallisen yritystoiminnan korkeakouluprofessuuri
- 1. yhteiskunnallisiin yrityksiin keskittyvä tutkimusohjelma

Kokoamisessa mukana sidosryhmiä ja tutkijoita

TUTKIMUSSEMINAARIT:

3 seminaaria
25 tutkijaa ja sidosryhmän edustajaa
Yhteiskunnallisen yritystoiminnan opinnäytetyökilpailu lanseerattu ja toteutettu

HAVAINTOJA KOULUTUSKARTOITUKSESTA

1. AMK:ssa ei ole tarjolla erillisiä kursseja yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä.
2. Yhteiskunnallinen yrittäjyys on esillä kurssien sisällöissä vain kahdessa AMK:ssa.
3. Vastuullisuus on sisällytetty läpileikkaavasti opetussuunnitelmiin.
4. Kansainvälisessä kartoituksessa englanninkielisiä yhteiskunnallisen yritystoiminnan maisteriohjelmia löytyi 13 kpl.

TEHTÄVÄ: Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tilastoinnin ja tiedonkeruun systematisointi sekä alan tutkimuksen edistäminen

OSATYÖKYKYISTEN TYÖLLISTYMISTÄ EDISTÄVIEN TOIMINTAMALLIEN KERÄÄMINEN:

110 työllistämistä ja osaamista
edistävää mallia kerätty
70 mallia tarkemmassa arvioinnissa

MALLIEN LEVITTÄMINEN:

6 webinaaria
770 osallistujaa
90 % webinaarien osallistujista voi
hyödyntää malleja omassa
organisaatiossaan

TYÖLLISYYTTÄ EDISTÄVIEN TOIMIJOIDEN VERKOSTOJEN VAHVISTAMINEN JA KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ:

43 sidosryhmätapaamista, joista

- 15 työhön integroivien verkoston tilaisuutta
- 7 kv-verkoston tilaisuutta

70 osallistujaa BE WISE -verkoston
käynnistystapahtumassa (WISE =
Work Integration Social Enterprise)

SELVITYKSET:

- Kysely yrityksille osatyökykyisten työllistämistä (SOSTE, Suomen Yrittäjät)
- Kysely osaamisen kehittämistä (INTO ry)
- Varattujen hankintojen selvitys (VM)

TIEDON TUOTTAMINEN:

- Materiaalia tuotettu yyo.fi-sivustolle, koulutuksiin, hautomoihin, Työmarkkinatorille, SOSTElla ja Suomen Yrittäjille
- Hankintaopas
- 20 asiantuntija-artikkelia

TEHTÄVÄ: Osatyökykyisten ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymisen edistäminen

YYO POLITIIKKASUOSITUS: UUSI TYÖPAIKKA 100 000 IHMISSILLE YHTEISKUNNALLISTEN YRITYSTEN VOIMALLA

1. Julkisen sektorin tulee ottaa hankintojen avulla aktiivinen rooli työllisyyden ja positiivisten yhteiskunnallisten, sosiaalisten ja ekologisten vaikutusten edistämiseksi.
2. Työhön integroivat yhteiskunnalliset yritykset nähdään vaihtoehtona työttömyydelle.
3. Alkuvaiheen ja kasvuun tähtäävän rahoituksen saatavuutta yhteiskunnalliselle yritykselle parannetaan merkittävästi.

Osatyökykyisten työllistymistä edistävän toimintamallin elementit:

Osaamisen kehittäminen,
esim. opinnollistaminen

Työllisyyden tuki,
esim. tuettu työllistyminen

Malleissa arvioitu:

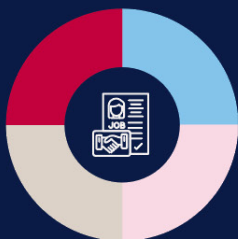
- kohderyhmä
- tavoiteltava hyöty
- mallin toimivuus suhteessa tavoitteisiin
- näyttö toimivuudesta
- skaalautuvuus
- muutospotentiaali

Keskeiset toimijat:

- yhteisötalouden toimijat
- asiakkaat, kokemusasiantuntijat, vertaistoimijat
- oppilaitokset
- muut työnantajat
- julkiset toimijat
- kv-yhteistyökumppanit

Työ- ja toimintakyvyn tuki,
esim. Ratas-malli, osa-aihtyön mahdollistaminen

Osallisuus,
esim. Keijo-kokemus-
asiantuntijakoulutus

YLEISIMMÄT MALLIEN SISÄLTÄMÄT PALVELUT JA TOIMINTA:

1. Yksilövalmennus
2. Osaamisen kehittäminen
3. Työhönvalmennus
4. Työnantajayhteistyö

9

yhden mallin sisältämät palvelut ja menetelmät keskimäärin

**Työllistymistä edistävät mallit:
Tärkeimmät tulokset ja havainnot**

TOIMINTAMALLIEN TOIMIVUUTTA LISÄÄVÄT:

- **Yhteistyö** – yhteistyö ja kehittämiskumppanuus oli tyypillistä yhteisötalouden toimijoiden, oppilaitosten, kunnan ja TE-toimijoiden välillä. Perinteiset yritykset (työnantajat) olivat yhteistyö- ja kehittämiskumppaneina harvoin (6 %: ssa malleista).
- **Yksilöllinen ohjaus ja tuki** – nähdään keskeisenä työllistymisen toimintamallien vaikuttavuutta edistävänä tekijänä myös kansainvälisissä tutkimuksissa.
- **Osaamisen kehittäminen** – opinnollistaminen keskeinen menetelmä. Osaamisen kehittäminen tulee kytkeä vahvemmin työllistymistä tukeviin palveluihin ja huomioida työllisyyspalveluiden julkisissa hankinnoissa.
- **Työnantajien ja osatyökykyisten henkilöiden osallisuus kehittämistyössä** – työnantajayhteistyö oli menetelmänä 62 %: ssa malleista. Vain 4 % kehittäjäorganisaatioista oli perinteisiä yrityksiä. Työnantajien osallisuus tärkeää varhaisessa vaiheessa.

SIDOSRYHMÄTYÖ

Keskeisiä sidosryhmiä (85):

- 22 oppilaitosta, korkeakoulua tai yrityskasvatusjärjestöä
 - 23 yritysneuvontaorganisaatiota
 - 16 yrittäjä-, ammatti- tai elinkeinojärjestöä/-verkostoa
 - 9 kv-kumppania
 - kunnat, kuntayhtymät
 - TE-palvelut
 - ELY-keskukset
 - Hankinta-Suomi ja KEINO-osaamiskeskus
 - välityömarkkinatoimijoiden verkosto
- Muutoslähettiläiden rekrytointi

VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

- 1 100 / kk kävijöitä yyo.fi -sivustolla
- 1 534 someuraajaa
- 868 uutiskirjettä
- 40,6 uutiskirjeen keskimääräinen avausprosentti
- 466 470 Google-mainonnan näyttökerrat
- 15 mediatiedotetta / -kutsua

USKALLA YRITTÄÄ -KILPAILU

Yhteiskunnallinen yritys-palkinnon jakaminen

TAPAHTUMAT

120 + sidosryhmien tilaisuutta
10 000 + osallistujaa

50 + YYO:n tilaisuutta
1 700 + osallistujaa

YHTEISKUNNALLISEN YRITYSTOIMINNAN TUNNETTUUSKYSELY 2022

Kohderyhmä: välityömarkkinatoimijat, ELY, TE, korkeakoulut, kansanedustajat, yritysneuvontaorganisaatiot, kuntien elinkeino-yhtiöt ja yrittäjäjärjestöt

136 vastaajaa

58 % yhteiskunnallinen yritys käsitteenä tuttu

54 % mielikuva yhteiskunnallisista yrityksistä positiivinen

32 % tuntee yhteiskunnallisten yritysten toimintaa erittäin tai melko hyvin

TEHTÄVÄ: Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tunnettuuden kasvattaminen

YYO POLITIIKKASUOSITUS: YHTEISKUNNALLISET YRITYKSET VAHVISTAMAAN ELINKEINOELÄMÄÄ

1. Yhteiskunnallisten yritysten toimintaedellytyksiä kehitetään poikkihallinnollisesti, ja niille määritellään ministeriötasoinen vastuu- ja koordinaatiotaho.
2. Verkostomaisesti toimivan Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksen toiminta tulee vakiinnuttaa.
3. Yhteiskunnallisten yritysten jatkuvaan tilastointiin ja tiedon tuottamiseen varataan riittävät, keskitetyt resurssit. Tietovarannon tulee mahdollistaa myös toiminnan vaikuttavuuden arviointi.

YHTEISKUNNALLISTEN
YRITYSTEN
OSAAMISKESKUS